

Thoát kén

*Vượt qua giới hạn
bản thân*

Nội dung

GIỚI THIỆU
CHUNG 04

TÁC GIẢ 06 62

THAY ĐỔI CỦA
PHỤ NỮ 08 78

THAY ĐỔI MỐI
QUAN HỆ VỢ - CHỒNG 30 83

THAY ĐỔI TRONG PHÁT
TRIỂN SINH KẾ 48 90

THAY ĐỔI TRONG
LIÊN KẾT CỦA TỔ NHÓM

THAY ĐỔI TRONG LIÊN KẾT
CỦA TỔ NHÓM VỚI BÊN NGOÀI

TRIỂN LÃM
VÀ CÔNG CHÚNG

TIẾN TRÌNH
PHOTOVOICE

C huyện kể rằng có người thấy một con bướm quá khó khăn để thoát khỏi cái

kén, anh ta đã cắt cái kén để giúp nó thoát ra. Thế nhưng điều đó lại khiến con bướm không thể bay như bình thường mà chỉ biết bò quanh kén, đôi cánh nhỏ của nó dần nhăn lại và nó đã chết. Việc vật lộn để thoát khỏi cái kén là quá trình cần thiết giúp con bướm trở nên mạnh mẽ và có thể cất cánh bay lên.

Cuốn sách này tái hiện câu chuyện của những con người từ nhiều miền quê khác nhau về quá trình họ nhận ra và vật lộn để thoát khỏi những lớp kén hình thành từ định kiến trong suy nghĩ của chính họ và từ áp lực xã hội, rằng: “Làm dâu tốt thì phải nghe lời”, “Phụ nữ thì phải lo hết việc nhà”, “Đàn ông thì phải quyết mọi chuyện”, “Con gái thì không cần phải học nhiều”, “Đi học là con đường duy nhất để thành công”, “Ở quê thì không bằng thoát đi nơi khác”. Quá trình này không chỉ giúp họ lột xác - trở nên mạnh mẽ và tự tin hơn, mà còn giúp họ nhận ra ý nghĩa của việc dám mơ ước và quyết tâm theo đuổi để đạt được những khát vọng của bản thân mình.

64 câu chuyện ảnh được giới thiệu trong cuốn sách là tác phẩm của 29 nông dân đại diện cho 4 dân tộc Kinh, Tày, Hoa, Khơ Me ở các tỉnh Lào Cai, Bắc Giang, Sóc Trăng và Cà Mau. Những tác phẩm này được lựa chọn từ hơn 5000 tác phẩm của 96 nông dân tham gia dự án “Kể chuyện bằng hình ảnh”, được tài trợ bởi Quỹ Tri Thức của Tổ chức Oxfam Quốc tế, Bộ Ngoại giao và Thương mại Úc (DFAT), Cơ quan Hợp tác Phát triển Quốc tế Thụy Điển (SIDA).

Dự án này được đồng thực hiện bởi tổ chức Oxfam tại Việt Nam và Công ty Tư vấn và Đào tạo CECCEM trong giai đoạn từ tháng 9 năm 2016 đến tháng 3 năm 2017.

Tác giả

Anh Đoàn Thanh Thuận
Tỉnh Cà Mau

Anh Mã Văn Hồng
Tỉnh Sóc Trăng

Chị Huỳnh Thị Ly
Tỉnh Sóc Trăng

Chị Lương Thị Oanh
Tỉnh Sóc Trăng

Chị Ngô Thị Phượng Lan
Tỉnh Sóc Trăng

Chị Nguyễn Ngọc Điệp
Tỉnh Cà Mau

Chị Nguyễn Thị Phương
Tỉnh Cà Mau

Anh Nguyễn Văn Cường
Tỉnh Cà Mau

Chị Trần Bé Ngoan
Tỉnh Sóc Trăng

Nguyễn Hoàng Chiêu
Tỉnh Cà Mau

Anh Nguyễn Văn Dương
Chị Nguyễn Văn Tú
Tỉnh Cà Mau

Chị Trà Kiều Bông
Tỉnh Cà Mau

Anh Nguyễn Thành Công
Tỉnh Sóc Trăng

Anh Nguyễn Văn Lâm
Tỉnh Cà Mau

Chị Nguyễn Thị Dung
Tỉnh Sóc Trăng

Chị Mai Thanh Thuý
Tỉnh Cà Mau

Chú Ngô Công Luận
Tỉnh Sóc Trăng

Chú Nguyễn Hoàng Anh
Tỉnh Sóc Trăng

Anh Trần Văn Rành
Chị Bùi Thị Bích Thuý
Tỉnh Sóc Trăng

Chị Nguyễn Thị Thuý Lê
Tỉnh Sóc Trăng

Chị Huỳnh Thị Hồng Gấm
Tỉnh Sóc Trăng

Anh Nguyễn Văn Nhanh
Tỉnh Sóc Trăng

Chị Bàn Thị Nhung
tỉnh Bắc Giang

Chị Hoàng Thị Chiên
tỉnh Bắc Giang

Chị Nguyễn Thị Giang Hàng Huế
tỉnh Bắc Giang

Chị Nguyễn Thị Hà
tỉnh Bắc Giang

Chị Lâm Thị Yên
tỉnh Lào Cai

Chị Mai Thị Duyên
tỉnh Lào Cai

Anh Nguyễn Văn Đạt
tỉnh Bắc Giang

— 1 —

*Thay đổi
của phụ nữ*

Em và anh Công cưới nhau được 12 năm rồi. Xưa hai đứa không có quen, ảnh biết mặt và thương em nên nhờ cô đến làm mối cho. Mỗi lần gặp nhau ảnh không khi nào nói chuyện hết trơn. Ba mẹ thấy ảnh hiền lành nên cứ nói em: “thôi con cứ ưng đi, nó hiền lắm đó”. Hồi đó em cũng chưa có bạn trai nên ba mẹ nói sao em nghe vậy. Lúc cưới về em vẫn không yêu đâu, phải đến hơn nửa năm sau thì em mới bắt đầu có tình cảm với ảnh.

Tụi em có 2 cháu, một cháu gái 10 tuổi và 1 cháu trai 6 tuổi. Suốt hơn 10 năm qua tụi em rất ít nói chuyện với nhau, công việc thì mạnh ai nấy làm thôi. Từ khi ảnh tham gia các hoạt động hợp tác xã, đi tập huấn gì đó về giới thì về nhà ảnh khác lắm. Ảnh phụ em nấu cơm, rửa chén, giặt đồ... cũng hay nói chuyện với em hơn.

“Trước em không hỏi và ảnh cũng không nói nhưng giờ ảnh chủ động nói với em. Ảnh kể chuyện ở hợp tác xã, đi đám về ảnh cũng kể em nghe. Hai vợ chồng em còn cùng bàn nhau chuyện làm này làm kia nữa. Cuộc sống của em giờ vui hơn trước nhiều.”

Chị Trần Bé Ngoan, 33 tuổi,
HTX Thành Đạt, xã Hoà Tú 1,
huyện Mỹ Xuyên, tỉnh Sóc Trăng

Chị Trần Bé Ngoan - HTX Thành Đạt
đang bơi xuống cho tôm ăn phụ chồng. Chị nói:

“ Phụ nữ không chỉ biết việc nhà mà còn phải biết về việc cho tôm ăn, để vợ chồng chia sẻ với nhau thì mới bền vững tương lai sau này. Tôi nhận thức được điều này là khi tôi được tiếp xúc với công cụ GALS đến nay. ”

Tác giả: Anh Nguyễn Thành Công,
xã Hoà Tú 1, huyện Mỹ Xuyên, tỉnh Sóc Trăng

Hồi trước mình không có tự tin như bây giờ, ở nhà không bao giờ nói này nọ với chồng hay má chồng. Mình cứ nghĩ làm dâu là phải vậy – làm tất cả mọi việc, chồng bảo gì nghe đó và không được có ý kiến gì khác. Cũng có nhiều lúc không vui nhưng sợ nói lại thì hàng xóm sẽ cho rằng mình là dâu không tốt.

“Đi học bình đẳng giới, tham gia tập huấn GALS của hợp tác xã mới biết là mình cũng có quyền có tiếng nói, rồi cũng biết thêm kiến thức này kiến thức khác, nên mình tự tin hơn khi có ý kiến với chồng.”

Mình bảo: “Anh phải phụ em chứ mình em làm dâu hết được”. Lúc đầu thì chồng cũng không nghe đâu, nhưng sau cả mấy chị khác cũng tới nói nên dần dần anh nghe. Mình đi tham quan mô hình nuôi tôm, cũng biết thêm kỹ thuật, lại về nhà nói cho chồng.

Mình có kiến thức thì nói chồng cũng nghe hơn. Từ hồi tham gia HTX và đi tập huấn, mình cũng được biết thêm nhiều nơi hơn, sang hợp mấy xã khác, rồi đi tham quan mô hình. Biết thêm như vậy mình cũng thích lắm.

Chị Lương Thị Oanh, 27 tuổi,
HTX Nông Ngư Hoà Đề, xã Hoà Tú 1,
huyện Mỹ Xuyên, tỉnh Sóc Trăng

Bức ảnh này chụp chị Ngô Thị Phượng Lanh (người phụ nữ mặc áo xanh) đang hướng dẫn các thành viên trong tổ hợp tác nuôi tôm sử dụng công cụ “Sơ đồ sinh kế” (công cụ của GALS 2) để phân tích những hình thức sinh kế của hộ gia đình.

Chị Lanh hiện ở xã Ngọc Đông, huyện Mỹ Xuyên, tỉnh Sóc Trăng. Vào tháng 5 năm 2015, khi tổ trưởng tổ hợp tác nói chị Lanh đi tham dự tập

huấn về bình đẳng giới trong chuỗi giá trị tôm thì chị Lanh nói: “Em không đi đâu, em không thích chỗ đông người và em cũng không thích đi tập huấn”. Nhưng sau khi được thuyết phục thì chị Lanh cũng đồng ý đi tham dự. Chị Lanh kể rằng: “Ngày đầu tiên của tập huấn, tôi thấy mình như một đứa bé mới vào mẫu giáo vì chẳng biết gì. Nhưng sang ngày thứ hai, do các chị giảng viên gần gũi và tận tình giải thích nên tôi đỡ rụt rè hơn. Đến ngày thứ ba, khi được khuyến khích thì tôi đã thử điều hành nhóm trong phần thực hành cuối khoá”.

Từ đó trở đi, chị Lanh ngày càng mạnh dạn và tự tin hơn. Chị Lanh đã tham gia và trở thành một trong những thành viên nòng cốt tích cực của dự án. Chị Lanh tự hào chia sẻ rằng: “Nay thì tôi đã tự tin hướng dẫn các cô chủ và anh chị là thành viên của các hợp tác xã về những công cụ GALS như Con đường mơ ước, Cây cân bằng giới, Cây thách thức hành động về giới... Tôi nay đã trở thành một người phụ nữ đầy tự tin khi đứng trước đám đông”.

“ Từ đó trở đi, chị Lanh ngày càng mạnh dạn và tự tin hơn. Chị Lanh đã tham gia và trở thành một trong những thành viên nòng cốt tích cực của dự án. ”

Tác giả: Anh Trần Văn Rành,
xã Hoà Tú 2, huyện Mỹ Xuyên, tỉnh Sóc Trăng

“Điều mà em thấy tự hào nhất là bây giờ em đã tự tin nói trước đông người, điều mà trước kia không bao giờ em dám nghĩ tới. Mọi người đều bảo: “con Lanh như là đã lột xác so với hơn một năm trước, từ khi tham dự tập huấn”.

Trước đây em đã trải qua một số cú sốc rất lớn trong đời, nên em không thích ra ngoài vì sợ mọi người bàn tán, dị nghị và thương hại. Được tham gia tập huấn nên em đã tự tin hơn nhiều. Tham gia với tổ nhóm, em cũng học được nhiều kinh nghiệm từ các chú, đặc biệt là cách trị bệnh cho tôm. Trước kia, cứ nuôi theo cảm tính, cứ thả thật dày, cho ăn thật nhiều chứ không theo kỹ thuật, đến khi tôm bệnh thì quỳnh lên, ai bảo thuốc gì cũng mua để trị bệnh – vừa tốn tiền vừa không hiệu quả. Giờ em đã biết cách phòng bệnh cho tôm, nuôi thưa hơn và cho ăn

theo đúng chế độ – vừa tiết kiệm chi phí vừa không bị ô nhiễm ao. Năm nay em thu được nhiều tiền hơn do giảm được chi phí và tôm lớn hơn (nuôi thưa hơn) nên bán được giá hơn. Bây giờ mục tiêu của em là kiếm đủ tiền để sửa lại nhà cho khang trang. Em tự tin là sẽ đạt được mơ ước của mình.

Nhờ tự tin hơn nên em không còn thấy ngại với mọi người xung quanh nữa, không còn sợ họ dị nghị hay thương hại mình nữa. Em thấy như là mình được lên một bậc mới trong mắt mọi người.

Chị Ngô Thị Phượng Lanh, 33 tuổi, xã Ngọc Đông, huyện Mỹ Xuyên, tỉnh Sóc Trăng

Bức ảnh này chụp tại đại lý thuốc thú y Tân Dịu. Hôm đó là mọi người cùng nhau đi theo tổ để nói chuyện với anh Tân chủ đại lý, tìm hiểu về các loại thuốc, rồi trong thuốc có chất gì, đồng thời đặt vấn đề mua theo tổ để lấy giá tốt.

Trong ảnh là bà Chiến đang xem thuốc kháng sinh tổng hợp, đang đọc hướng dẫn trên hộp thuốc để xem trong này có những chất gì, có dùng được không. Bà Chiến trước đây không biết tí gì về chuyện thuốc men, chăn gà. Từ hồi tham gia tổ chăn nuôi thì được học nên biết nhiều hơn và cũng chủ động tham gia nhiều hơn vào công việc chăn nuôi của gia đình. Bà Chiến vui lắm, bà bảo: “Trước đây chẳng dám nghĩ là mình lại có thể đi ra ngoài để làm được những việc này. Bây giờ mình cũng tự hào”.

“ Trước đây chẳng dám nghĩ là mình lại có thể đi ra ngoài để làm được những việc này. Bây giờ mình cũng tự hào ”

Tác giả: Anh Nguyễn Văn Đạt,
xã Đồng Vương, huyện Yên Thế, tỉnh Bắc Giang

Tham gia tổ liên kết và đi tập huấn GALS làm cho bản thân tôi thay đổi nhiều lắm. Trước kia tôi chẳng đi đâu bao giờ, cũng không tham gia cái gì, chỉ ở nhà làm nông suốt ngày. Nhưng bây giờ được đi tập huấn, đi giao lưu học hỏi và gặp mọi người ở các nơi, cả người nước ngoài nữa, làm tôi thấy vui và tự hào lắm chứ. Tôi cũng tự tin hơn, thoải mái phát biểu ý kiến với cả tổ.

“Tôi thấy là phụ nữ thì phải mạnh
dạn, tự tin để làm đẹp cho mình.”

Tác giả: Chị Bàn Thị Nhung,
48 tuổi, bản La Xa, xã Đông Vương,
huyện Yên Thế, tỉnh Bắc Giang

Ngày đầu đi tập huấn, khi các cô bảo vẽ cái cây, và vẽ hình này hình kia... tôi hãi lắm; vì nghĩ được ở trong đầu nhưng không biết nói ra như

thế nào. Các cô phải động viên mãi, thế là tôi cũng mạnh dạn hơn lên, và thích đi học. Nhiều người trong tổ cảm thấy nản do chả hiểu gì; nhưng tôi thì quyết tâm không bỏ một buổi nào. Đi học về, tôi cũng hay kể lại với chồng con: “đi tập huấn thấy cái cây hành động về giới rất hay”. Thế rồi, chồng con cũng ủng hộ, đỡ đần tôi việc nhà, chăn nuôi lợn gà...để tôi đi tập huấn.

Điều làm tôi vui nhất là bây giờ mình đã tự tin, biết làm đẹp khi đi ra ngoài xã hội. Khi đi giao lưu với chị em ở Hà Tĩnh, mình thấy họ ăn mặc đẹp và sang trọng quá, trông trẻ và đẹp. Thế là về tôi cũng đi may bộ quần áo hơn một triệu đồng. Chưa bao giờ dám may đồ đắt tiền thế nên mình cũng nói chuyện với chồng con. Bố con nó đều rất ủng hộ, thế là tôi mạnh dạn đầu tư luôn. Tôi cũng đã hỏi cửa hàng làm đầu để định đi làm tóc nữa. Hôm mặc bộ quần áo mới đi đám cưới, lại được các chị em trang điểm cho, được bao nhiêu người khen tôi phấn khởi lắm. Tôi thấy là phụ nữ thì phải mạnh dạn, tự tin để làm đẹp cho mình.

Chúng em có bốn hộ trong nhóm muốn mua chung cám. Bọn em đã liên hệ được với công ty cám Việt Nhật, ngày mai giám đốc với nhân viên quản lý vùng sẽ lên gặp tổ chăn nuôi xem nhu cầu của bà con và bàn bạc cụ thể.

Nhà em từ hơn năm nay vẫn chăn cám dầy. Lúc đầu em chùng chẳng để ý đâu, nhưng sau khi đi tập huấn, được hướng dẫn kiểm tra cám thật cám giả thế nào. Em lên mạng tìm thông tin liên hệ với công ty nhưng không tìm được. Rồi em nghĩ ra là chạy ra lấy cái vỏ bao cám cũ để xem. Em bảo chồng: “Anh ơi, ở đây có điện thoại của công ty đấy, điện xem thế nào”.

Em điện xuống thì gặp một chị giới thiệu là kế toán công ty, chị ấy xin tên tuổi địa chỉ của em. Rồi chỉ tầm 5 phút sau là có anh quản lý vùng liên lạc lại luôn. Anh ấy hỏi thì em cũng trình bày là nhà em chăn nuôi hơn 1 năm nay nhưng cũng chưa bao giờ đi sâu về cám, mà bây giờ em có một cái tổ chăn nuôi, chúng em muốn tìm hiểu xem nếu mua đông thì giá cả thế nào, với lại cũng muốn thăm công ty để biết họ sản xuất cám thế nào. Trao đổi một vài lần rồi mấy hôm trước anh ấy hẹn chiều 15 anh ấy cùng giám đốc sẽ lên, và nếu bà con có nhu cầu đi thăm công ty thì sẽ bố trí xe đưa đi.

“Mà thay đổi thì đầu tiên là trong nhà mình trước, rồi mới ra ngoài, nói với các anh chị khác là mình thay đổi và thấy hay, mọi người cũng thay đổi đi. Em nghĩ em làm được thì những anh chị khác cũng làm được, nên em vận động mọi người làm.”

Hồi trước thì nhát, không dám liên hệ cũng không dám tìm hiểu gì đâu. Từ lúc các anh các chị về đây hỗ trợ em biết được nhiều cái nên em cũng thay đổi. Mà thay đổi thì đầu tiên là trong nhà mình trước,

rồi mới ra ngoài, nói với các anh chị khác là mình thay đổi và thấy hay, mọi người cũng thay đổi đi. Em nghĩ em làm được thì những anh chị khác cũng làm được, nên em vận động mọi người làm.

Tác giả: Chị Nguyễn Thị Giang Hằng Huế, 33 tuổi, bản Đồng Vương, xã Đồng Vương, huyện Yên Thế, tỉnh Bắc Giang

Đây là buổi tập của nhóm văn nghệ

chúng tôi. Từ khi tham gia tổ nhóm, chị em cũng mạnh dạn hơn nhiều. Trước đây chị em nhút nhát lắm,

bảo đi tập như thế này là không bao giờ đi. Bây giờ thì mạnh dạn hơn rồi, đến tập tành văn nghệ cho vui, cũng là giải trí để quên đi mệt nhọc ban ngày, rồi nhân thể nói chuyện với nhau chuyện chán nuôi. Nhóm văn nghệ biểu diễn nhiều lắm, cả buổi giao lưu văn nghệ xã, cả mừng thọ các cụ, nói chung có ai mời là mình có sẵn tiết mục biểu diễn luôn.

Nhóm ai thích thì tham gia chứ không bắt buộc. Đầu tiên nói chuyện tập văn nghệ ai cũng kêu mệt không muốn đi, nhưng được động viên là đến cho thoải mái, vui chơi cho hết mệt nhọc cả ngày, cho trẻ ra vì đội văn nghệ lúc nào cũng vui. Chị em cũng tham gia được vì nhiều ông chồng cũng giúp vợ việc nhà nhiều hơn.

“Chị em cũng tham gia được vì nhiều ông chồng cũng giúp vợ việc nhà nhiều hơn.”

Tác giả: Chị Mai Thị Duyên, xã Bảo Nhai, huyện Bắc Hà, tỉnh Lào Cai

Cia đình tôi có 6 anh chị em và tôi là út. Mẹ tôi mất năm tôi 12 tuổi. Năm tôi học lớp 12 thì các anh chị đã lập gia đình và đi ở riêng hết, bố thì đang làm ở hợp tác xã thì HTX giải thể nên gia đình khó khăn lắm, sách học còn phải toàn đi mượn. Học xong 12 tôi muốn xin đi học giáo viên nhưng bố tôi nói “cái nghề đấy lương ba cọc ba đồng lắm đi làm gì” nên tôi cũng nghe và thôi không đi nữa. Tôi quyết định không đi học nữa mà ở nhà đi chợ. Ngay sau đó thì lấy chồng vì nghĩ về nhà chồng để có 1 điểm tựa.

Có những lúc nghĩ lại cũng tiếc lắm. Đứng ra thì hồi đó phải đi học tiếp và lấy chồng muộn hơn. Những người bạn bè cùng tuổi tôi hồi đó đi học giáo viên giờ cũng thành đạt lắm rồi.

Được cái bây giờ tôi tham gia các hoạt động của thôn và xã nên cũng bận và vui lắm. Tôi vừa là Bí thư Chi bộ thôn, vừa là Trưởng ban Mặt trận tổ quốc thôn và Phó chủ tịch Hội nông dân xã. Nếu ngày xưa gia đình có điều kiện để mình đi học tiếp thì mình có thể cũng đã thành công chức, nhưng với xã hội bây giờ thì việc mình tham gia công tác xã hội giúp mình vui và chứng minh được năng lực của mình, cũng cống hiến cho xã hội nữa.

“ Nếu ngày xưa gia đình có điều kiện để mình đi học tiếp thì mình có thể cũng đã thành công chức, nhưng với xã hội bây giờ thì việc mình tham gia công tác xã hội giúp mình vui và chứng minh được năng lực của mình, cũng cống hiến cho xã hội nữa. ”

Tác giả: Chị Nguyễn Thị Thuý Nga, 41 tuổi, thôn Khởi Xá, xã Bảo Nhai, huyện Bắc Hà, tỉnh Lào Cai

Tôi chụp những tấm hình này ở nhà chị C ở ấp Hòa Trục khi gia đình chị đang bán tôm. Trong hình 1, chị C đang giám sát thương lái cân tôm sao cho chính xác (chị yêu cầu bỏ bớt ra khi thấy quá thừa).

Sau đó, chị cẩn thận ghi lại từng mã tôm (bao nhiêu ký) cùng với thương lái để cuối cùng thì đối chiếu với nhau, tránh nhầm lẫn, mất tôm.

Trước kia, chị C cũng như tất cả phụ nữ bọn em không tham gia bán tôm, cũng không quan tâm đến việc đông (việc nuôi tôm) mà để toàn bộ cho chồng lo. Minh chỉ lo việc trong nhà với việc con cái thôi. Từ khi đi tập huấn (GALS) về, thì phụ nữ đã thay đổi nhiều. Chị C và em và các chị em khác nhờ chồng chỉ cách cho tôm ăn, rồi phụ/tiếp chồng lúc bán tôm...

dần dần mình biết làm thì mình có thể tự làm (như chị C đang lo việc bán tôm thay chồng). Hai vợ chồng cùng làm, cùng phụ/tiếp nhau như vậy thấy rất vui – như trong hình, hai vợ chồng chị C đang vui vẻ đếm tiền bán tôm. Trông họ rất là hạnh phúc và vui vẻ vì vừa có một mùa tôm bội thu.

“ Từ khi đi tập huấn (GALS) về, thì phụ nữ đã thay đổi nhiều. Chị C và em và các chị em khác nhờ chồng chỉ cách cho tôm ăn, rồi phụ/tiếp chồng lúc bán tôm...”

Tác giả: Chị Nguyễn Thị Dung,
xã Hoà Tú 1, huyện Mỹ Xuyên, tỉnh Sóc Trăng

Tôi thấy rằng không chỉ những lớp tập huấn về kỹ thuật nuôi tôm, hay đàm phán liên kết là rất quan trọng đối với các thành viên hợp tác xã, mà việc học về bình đẳng giới cũng mang lại nhiều thay đổi tích cực cho các gia đình, giảm bớt tình trạng bất bình đẳng giữa vợ và chồng, giữa nam giới và phụ nữ. Ngày trước, chỉ có chồng là hay được đi học, được đi ra ngoài tham gia việc này việc kia. Bây giờ thì khác rồi, các buổi họp và tập huấn chị em tham gia nhiều hơn. Rồi mọi người cũng hiểu hơn về việc phải chia sẻ công việc giữa người vợ và người chồng, nên tình cảm cũng tốt hơn và gia đình êm ấm hơn.

Việc phụ nữ tham gia tập huấn và làm kinh tế giúp cả nam giới và phụ nữ có thêm kiến thức, như vậy thì người chồng cũng có sẵn người có thể phụ giúp, rồi khi cần thì có người cùng bàn bạc cũng đỡ lo hơn.

“Còn bây giờ khi người vợ cũng tham gia thì họ hiểu hơn về công việc chung của hợp tác xã, vì vậy khi có các quyết định thì người vợ cũng đồng tình, do đó việc chung cũng thuận lợi hơn.”

Chị Trà Kiều Bông, 56 tuổi,
Phó chủ nhiệm HTX Nuôi tôm CN
Tân Long, xã Tân Diệp,
huyện Đầm Dơi, tỉnh Cà Mau

và cũng không làm được. Còn bây giờ khi người vợ cũng tham gia thì họ hiểu hơn về công việc chung của hợp tác xã, vì vậy khi có các quyết định thì người vợ cũng đồng tình, do đó việc chung cũng thuận lợi hơn.

Hồi trước tôi không đi dự bất kỳ một cuộc tập huấn nào và cũng không biết gì về kỹ thuật nuôi tôm. Mọi chuyện khi đó đều do ông xã lo. Nhưng từ hồi đi tập huấn tôi đã khác nhiều - cùng với chồng nuôi tôm, nuôi bò, heo, vịt hiệu quả. Buổi đầu tập huấn tôi không hiểu gì nhưng rất ấn tượng với

cái cây (hành động về giới); nhớ là cây nghiêng sang phía phụ nữ vì phụ nữ làm nhiều việc quá; trong khi đàn ông chỉ tiêu nhiều vào việc hút thuốc, uống rượu...Sau tôi cũng thấy ông xã có thay đổi. Ông chưa bỏ hẳn được thuốc lá nhưng hút ít hơn và không hút trước mặt vợ con nữa. Rồi tôi nhờ ông chỉ dạy cách cho tôm ăn, cách nuôi tôm...

Tôi thấy rất vui khi đi tập huấn cùng chồng, vì khi về nhà vợ chồng lại nói chuyện bàn bạc với nhau chuyện làm ăn như cho tôm ăn loại thức ăn gì, cách làm sạch ao nước, hoặc cách thả tôm thưa. Trước kia không bao giờ có chuyện đó, mình cứ kệ ông lo hết mọi chuyện nên vợ chồng cũng hay cự cãi với nhau. Giờ thì không thể nữa, hai người cùng bàn, cùng làm mọi chuyện nên thấy vui lắm. Năm rồi, nhờ học được kinh nghiệm và kỹ thuật từ tổ nhóm mà nhà mình giảm được chi phí nuôi tôm, tôm lại ít bệnh, mau lớn và đạt 60 con/ kg - tôm cỡ lớn nên bán được giá.

Tôi tự hào nhất là mình đã dám thử và tập chạy xe Honda để chủ động hơn, không còn phải đi bộ hay nhờ ông xã chở ra ruộng hay vườn lúc cần cho heo, bò ăn. Tự chạy được xe Honda thấy khỏe re à; mình chủ động muốn đi đâu thì đi chứ không còn phụ thuộc chồng nữa.

“Tôi tự hào nhất là mình đã dám thử và tập chạy xe Honda để chủ động hơn, không còn phải đi bộ hay nhờ ông xã chở ra ruộng hay vườn lúc cần cho heo, bò ăn.”

Chị Huỳnh Thị Ly, 49 tuổi, HTX Nông Ngư Hoà Đức, xã Hoà Tú 1, huyện Mỹ Xuyên, tỉnh Sóc Trăng

Chị Tài đang cho tôm ăn ở ao tôm nhà tại ấp Cái Bát, xã Hòa Mỹ, huyện Cái Nước, tỉnh Cà Mau. Cảm xúc của chị mừng vui vì tôm tốt, mau lớn đạt đầu con.

Chị biết chia sẻ cho chồng, chị có đi tập huấn về bình đẳng giới, gia đình của chị từ ngày đó đã có nhiều thay đổi. Gia đình hòa thuận, trao đổi với nhau nhiều chuyện, việc nhẹ vợ làm việc nặng chồng làm. Chị có hiểu biết về bình đẳng giới, gia đình chị thay đổi đem lại lợi ích cho chị. Từ ngày nuôi tôm theo truyền thống không thấy phát triển, gia đình chị chuyển sang nuôi tôm công nghiệp, kinh tế gia đình chị phát triển cho con ăn học thành tài.

“Chị có đi tập huấn về bình đẳng giới, gia đình của chị từ ngày đó đã có nhiều thay đổi. Gia đình hòa thuận, trao đổi với nhau nhiều chuyện, việc nhẹ vợ làm việc nặng chồng làm.”

Anh Nguyễn Thanh Hải, ấp Cái Bát,
xã Hòa Mỹ, huyện Cái Nước, tỉnh Cà Mau

Đi tập huấn Bình đẳng giới vui lắm vì nó đúng ngay tâm lý của chị em. Chị em nông thôn ít được đi tập huấn mỗi lần đi như vậy thì thích lắm, được gặp nhau giao lưu nhiều hơn. Rồi thì nội dung cũng có ích nữa. Mình biết về việc vợ chồng bình đẳng, chia sẻ, cách chăm nuôi con, biết lập kế hoạch làm ăn. Mình cũng thay đổi cách ứng xử với chồng nữa. Lúc không đi ra ngoài mình hay suy nghĩ hạn hẹp... ảnh về trễ là ở nhà bắt đầu nghĩ bậy “Không biết sao? Ảnh đi với ai? Đi đâu” nghĩ bậy rồi về gây chuyện. Bây giờ đi ra ngoài mình được gặp gỡ mọi người, mình cũng hiểu thoáng hơn, nên dễ thông cảm với nhau hơn.

“Bây giờ đi ra ngoài mình được gặp
gỡ mọi người, mình cũng hiểu thoáng
hơn, nên dễ thông cảm với nhau hơn.”

Ngày xưa mình hung dữ lắm, dễ cáu gắt hơn. Ví dụ như lúc ảnh đi làm về trễ rồi lại đi ngủ, bao nhiêu công việc ở nhà để cả đống cho vợ thì không chịu được nên mình giận, quạu luôn. Bây giờ nếu giận quá thì mình chỉ nín thinh, để sau nói chuyện với chồng. Mình thay đổi như vậy là nhờ đi ra ngoài có bạn bè, cũng học thêm được cách ứng xử. Mà ông xã cũng thông cảm với vợ hơn xưa. Mình tập huấn về cũng phổ biến tuyên truyền lại cho ông xã: “Mấy chị ở trên về hướng dẫn là vợ chồng phải chia sẻ công việc, chứ không phải chuyện ai đó làm”. Mình nói thì ảnh cũng nghe, rồi dần dần ảnh cũng đỡ mình nhiều hơn.

Chị Nguyễn Ngọc Diệp, 35 tuổi,
ấp Kinh Tư, xã Hoà Mỹ,
huyện Cái Nước, tỉnh Cà Mau

Bà Nguyễn Thị Châu ở ấp Cái Bát, xã Hòa Mỹ,
huyện Cái Nước, tỉnh Cà Mau đang giã lủ nuôi tôm.

*Bà thấy vui vì trước kia bà chỉ làm ruộng, không biết giã lủ -
công việc này thường là ông chồng làm. Nhờ được tập huấn về
bình đẳng giới, bà hiểu được công việc của chồng và bà luôn chia
sẻ việc nhà cùng chồng của mình.*

*Tác giả: Anh Võ Văn Đâu, Ấp Cái Bát,
xã Hòa Mỹ, huyện Cái Nước, tỉnh Cà Mau*

*Chị Lê Thị Hồng Ly - HTX Bình Hòa
đang cho tôm ăn. Chị nói:*

*“Tôi rất vui vì được đi tập huấn về giới.
Từ ngày đó trở đi tôi phụ chồng trong việc
cho tôm ăn, chồng tôi rất hài lòng về tôi”.*

*Tác giả: Anh Nguyễn Văn Nhanh,
xã Hoà Tú 2, huyện Mỹ Xuyên,
tỉnh Sóc Trăng*

Đ i tập huấn với nhóm/ tổ liên kết, được học hỏi nhiều điều bổ ích, gặp gỡ giao lưu với mọi người, tôi thấy tinh thần thoải mái và phấn khởi lắm. Giờ tôi thích đi ra bên ngoài giao tiếp với mọi người chứ không im im như trước kia nữa – hồi trước chưa bao giờ tôi tham gia hội hay đoàn thể nào. Các con tôi thì bảo: “Từ ngày mẹ tham gia với nhóm này, con thấy mẹ trẻ hẳn ra và nói cười vui vẻ với bố”. Chồng tôi cũng động viên: “Bà cứ đi tham gia với mọi người cho vui...”. Ông ý cũng giúp tôi việc nhà để tôi có thời gian đi hội họp, đi chụp ảnh, tối về ăn cơm xong, tôi lại giao cháu cho ông ý trông để ngồi viết câu chuyện.

Tôi thích hoạt động chụp ảnh kể chuyện thế này, vì không chỉ chụp thôi mà buổi tối về, lúc ngồi viết lại những chuyện đã thấy và đã nghe thì ngẫm ra lắm thứ nữa... mà mình cũng hiểu thêm về cái lợi của những gì mình đã học, như là bình đẳng giới thì giúp phụ nữ tự tin hơn, nam giới chia sẻ với vợ hơn, rồi nhà cửa vui vẻ hơn. Thế nên nhiều lúc đi chụp cũng ham lắm, bao nhiêu kiểu cũng không muốn về.

“ Tôi thích hoạt động chụp ảnh kể chuyện thế này, vì không chỉ chụp thôi mà buổi tối về, lúc ngồi viết lại những chuyện đã thấy và đã nghe thì ngẫm ra lắm thứ nữa... mà mình cũng hiểu thêm về cái lợi của những gì mình đã học. ”

Chị Nguyễn Thị Hà, bản La Xa, xã Đồng Vương, huyện Yên Thế, tỉnh Bắc Giang

Khi còn đi học, tôi mơ ước sau này được làm cô giáo, dạy cho các em nhỏ biết việc này việc nọ. Nhưng chỉ mơ ước thế thôi rồi cũng không làm được, vì lúc mẹ tôi mất tôi cũng phải cùng hai chị lo cho các em. Lúc đấy thiếu tình cảm của mẹ cũng tự nhiên không thiết tha học tiếp nữa. Nhưng thực sự thì bây giờ vẫn thấy tiếc... Bây giờ thì không làm được nữa rồi... Nhưng con gái tôi bây giờ đang học Cao đẳng sư phạm - cháu sẽ làm cô giáo. Lúc cháu học xong phổ thông định đi làm công ty cho có tiền luôn, tôi phải thuyết phục mãi nó mới chịu thi CDSP.

Từ lúc tham gia nhóm, kinh tế nhà tôi cũng mạnh hơn trước. Lúc làm “con đường mơ ước” thấy mình ghi muốn có xe máy tay ga, con Phin (em chồng) nó cứ cười mãi, thế mà tôi cũng đã mua được cái xe Grande Yamaha. Bây giờ thì tôi đang mơ ước được làm chủ một cái trang trại.

“Tôi tin rằng thế nào mình cũng làm được, vì bây giờ không chỉ biết rõ cần phải làm gì, biết rõ khả năng của mình mà còn có quyết tâm. Khác với hồi xưa, chỉ mơ ước nhưng không đủ quyết tâm nên không làm được.”

Tác giả: Chị Hoàng Thị Chiên, 42 tuổi,
bản La Xa, xã Đồng Vương, huyện Yên Thế,
tỉnh Bắc Giang

—2—

*Thay đổi
mối quan hệ
vợ chồng*

*Từ ngày học tập bình đẳng giới đến nay,
vợ chồng tôi nhận thấy những việc đàn ông
làm được thì đàn bà làm được, đàn bà làm được thì
đàn ông làm được. Vậy mới gọi là bình đẳng giới.*

Anh Nguyễn Văn Đô ở ấp Kinh Tư, xã Hòa Mỹ, huyện Cái Nước, tỉnh Cà Mau. Anh chia sẻ trước đây công việc trong nhà thì đàn bà làm, nhưng từ khi vào tổ hợp tác Nuôi tôm sạch, được học tập về bình đẳng giới, từ đó công việc của gia đình có nhiều thay đổi. Gia đình tôi có hai ao nuôi công nghiệp; bàn ghế, rạp cho thuê đám tiệc, và bán tạp hóa. Những công việc này cả vợ và chồng đều làm được. Khi tôi đi chở đồ cho thuê đám thì vợ ở nhà ra cho tôm ăn. Khi tôi về đàn heo chưa cho ăn thì tôi vô làm việc đó.

Tác giả: Anh Nguyễn Văn Cường, ấp Kinh Tư, xã Hòa Mỹ, huyện Cái Nước, tỉnh Cà Mau

*Đây là anh Nguyễn Thành Lâm, 58 tuổi,
thành viên tổ hợp tác.*

*Anh vừa đi chạy xe ôm về,
lột đồ ra cho vịt ăn.*

Trước khi học về vấn đề giới, anh không có làm giúp gia đình, vợ con. Trước những việc này là vợ làm. Tất cả những công việc nhà đều là do phụ nữ làm hết, đàn ông chỉ làm gì, trừ nuôi tôm.

Sau khi học, nhận thức được thì anh mới tiếp giúp gia đình. Thấy việc gì làm việc nấy, bổ củi, quét nhà, rửa chén làm hết. Anh chia sẻ: “Thấy cần thiết phải giúp đỡ gia đình, mọi việc mình cứ dồn lên vai vợ mình thì áp lực quá lớn, trong khi đó mình ở không mình không làm gì”.

Tác giả: Anh Đoàn Thanh Thuận, xã Hòa Mỹ, huyện Cái Nước, tỉnh Cà Mau

Hai vợ chồng cùng làm như vậy thì tôi cũng được nhàn hơn, được đi đây đó chứ không phải lúc nào cũng chỉ quanh nhà.

Đây là Thuý, vợ tôi, đang chăm sóc đàn gà 500 con. Trước đây việc chăn nuôi thì gần như chỉ có một mình tôi làm, vợ chỉ đến bữa cho ăn gà là cùng. Tôi có đi đâu thì cũng phải vội vàng về. Còn bây giờ thì vợ đã biết lấy nước, lấy cám, lấy thuốc, cho thuốc như nào cho hiệu quả, biết cách theo dõi nhiệt độ chuồng và điều chỉnh nhiệt độ cho phù hợp với đàn gà.

Tôi thì làm thêm việc nhà. Bây giờ tôi thường xuyên nấu cơm. Tay nghề nấu cơm của tôi cũng tăng lên, nấu nhanh hơn, cơm không bị nhão cũng không bị sống. Tôi cũng biết chế biến nhiều món hơn, như món thịt lợn ngày xưa thì chỉ biết luộc hoặc xào, bây giờ thì có thể nướng hoặc làm chả.

Hai vợ chồng cùng làm như vậy thì tôi cũng được nhàn hơn, được đi đây đó chứ không phải lúc nào cũng chỉ quanh nhà. Như sau Tết mấy năm trước cả nhà thuê xe đi Yên Tử còn tôi thì phải ở nhà chăm gà, còn năm nay thì đến lượt tôi đi còn vợ ở nhà.

Tác giả: Anh Nguyễn Văn Đạt, xã Đồng Vương, huyện Yên Thế, tỉnh Bắc Giang

Nhìn mâm cơm tôi rất vui vì chồng mình thương vợ. Trước đây cũng lắm là anh ấy xuống hỏi thăm cơm nước thế nào, hay làm mấy thứ lật vật. Nhưng từ khi tham gia tổ anh ấy cũng biết thêm nhiều, và hiểu vợ mình vất vả.

Đây là bữa cơm chồng tôi tự nấu. Hôm đó tầm 7h hai vợ chồng mới đi ruộng về, các cháu cũng học về muộn. Tôi thì đi giặt giũ tắm rửa rồi lo lợn gà, còn chồng thì nấu cơm, con đi học về cũng xắn tay giúp bố.

Bình thường ngày trước chồng tôi đi xây về muộn, lúc về tôi đã cơm nước xong, chồng chỉ tắm rửa đợi tôi bê cơm lên là ăn thôi. Nhưng bây giờ thì chồng cũng giúp vợ được.

Nhìn mâm cơm tôi rất vui vì chồng mình thương vợ. Trước đây cũng lắm là anh ấy xuống hỏi thăm cơm nước thế nào, hay làm mấy thứ lật vật. Nhưng từ khi tham gia tổ anh ấy cũng biết thêm nhiều, và hiểu vợ mình vất vả. Nhà cũng chăn nuôi thêm nên bận hơn, anh ấy tự chủ động giúp vợ những việc này. Anh ấy cũng nhắc con là: “Bây giờ mẹ bận thế, mày cũng phải giúp mẹ quét dọn cơm nước cho mẹ đỡ vất vả”.

Tác giả: Chị Mai Thị Duyên, xã Bảo Nhai, huyện Bắc Hà, tỉnh Lào Cai

Từ khi đi tập huấn GALS về, anh Cường chồng em thay đổi lắm. Anh chịu tiếp em việc nhà, như giặt đồ, làm cá, nấu cơm, có lúc anh cũng lau nhà nữa; chứ không như hồi xưa. Trước đây, lúc đi làm về (Cường làm ở công ty chế biến thủy sản) anh chỉ đi chơi, coi đá banh, đi cà phê... Việc nhà với con cái để mình em làm hết, anh không bao giờ phụ. Giờ có anh tiếp thêm việc nhà, em thấy vui lắm, hai vợ chồng vừa làm vừa nói chuyện với nhau. Nên vợ chồng cũng có nhiều thời gian tâm sự, trò chuyện với nhau hơn.

Chị Nguyễn Thị Phương, 30 tuổi
 ấp Lợi Đông, xã Hoà Mỹ, huyện Cái Nước, tỉnh Cà Mau

Nguyễn Văn Cường, 34 tuổi: “Trước kia, vợ chồng em không bao giờ đi tập huấn với nhau. Nhưng từ khi tham gia dự án này, chúng em đi tập huấn với nhau thấy rất vui. Em nhớ nhất hôm học về cái cây bình đẳng giới. Hôm đó, em nhận thấy vợ vất vả quá (mặt Cường đỏ lựng khi nói đến câu này), từ đó về em tiếp vợ việc nhà, và chăm con cái. Từ đó, em không còn bị vợ la nữa (trước, cô ấy hay so sánh em với anh Ba, anh Tư, rằng em không chịu tiếp việc nhà, làm em rất bức vì mình đã đi làm công ty rồi). Từ khi phụ tiếp vợ việc nhà, em thấy vợ vui vẻ lắm, nên em cũng cảm thấy vui và hạnh phúc. Vì thế, em cũng không thấy xấu hổ với bạn bè, giờ em khoe với mọi người “hết giờ làm, tao về phụ vợ giặt đồ, nấu cơm...”

Vợ em cũng thay đổi nhiều lắm đó: trước kia nhát/ hời hợt lắm không dám tới chỗ đông người. Nhưng đi tập huấn mấy lần rồi thấy mạnh dạn hơn nhiều, kể cả ở địa bàn khác - hôm đi họp bên Đầm Dơi, Phương đã điều hành, nói chuyện trước đông người, thấy cũng tự tin lắm rồi.”

Anh Nguyễn Văn Cường, 34 tuổi, ấp Lợi Đông,
 xã Hoà Mỹ, huyện Cái Nước, tỉnh Cà Mau

*Bình thường các ông chồng cứ nghĩ
những việc nhà là đơn giản, việc nhà là những việc không tên ấy.
Nhưng chính ra việc nhà là mất rất nhiều thời gian...*

Đây là anh Lâm Văn Hạnh, 48 tuổi.

Gia đình tôi tham gia nhóm ngay từ buổi đầu tiên. Hôm đó mỗi mình tôi đi xong về kể lại với chồng. Lần đầu tiên đi cũng không hiểu lắm nhưng đi vài buổi thì hiểu ra. Mỗi lần về thì tôi kể lại nội dung buổi tập huấn, rồi kể trong buổi tập huấn mọi người đã làm những gì. Ví dụ như hôm làm cái cây cân bằng giới ấy, tôi về bảo ông chồng là: “bình thường các ông chồng cứ nghĩ những việc nhà là đơn giản, việc nhà là những việc không tên ấy. Nhưng chính ra việc nhà là mất rất nhiều thời gian...”. Sau ông ấy cũng có tham gia tập huấn một buổi. Phải nói là ông ấy cũng thay đổi nhiều thật. Ban ngày hai vợ chồng đi làm, tối về thì ông ấy cũng làm cái nọ làm cái kia – ông ấy rửa chuồng lợn thì mình nấu cơm, ông ấy nấu cơm thì mình rửa chuồng lợn. Ngày xưa ông ấy chả làm mấy việc đấy đâu, ông ấy đi làm thuê hay đi cây chiều tối về xong là thôi, những việc ở nhà ông ấy cứ mặc kệ. Bây giờ là ông ấy đỡ vợ nhiều lắm, chẳng nói gì đâu nhưng cứ lặng lẽ thay đổi.

Tác giả: Chị Lâm Khắc Yên, xã Bảo Nhai, huyện Bắc Hà, tỉnh Lào Cai

Con trai tôi năm nay 15 tuổi, học lớp 9. Lúc mẹ bận nấu cơm, băm rau lợn thì cháu cũng giúp chăn lợn. Cháu cõ rửa chuồng lợn, tắm cho lợn. Từ khi tham gia tổ nhóm mình nuôi nhiều lợn hơn, các cháu cũng giúp mẹ việc này việc nọ.

Tôi cũng bảo: “Sau này lấy vợ thì cũng phải giúp gia đình như bố con đang làm đây này, chứ nếu đi làm về mà chỉ đứng chỗ này chỗ nọ, hút thuốc chờ bữa cơm vợ con đưa lên thì như thế vợ con cũng không vui, rồi bữa cơm cũng không ngon đâu. Vợ cũng vất vả thì phải giúp”.

Tác giả: Chị Mai Thị Duyên, xã Bảo Nhai, huyện Bắc Hà, tỉnh Lào Cai

Tôi thấy việc trong nhà cũng nhiều nên giúp được vợ việc nào tốt việc đó. Tôi nghĩ vợ chồng chia sẻ với nhau dù mệt nhọc nhưng trong lòng thấy vui.

Anh Nguyễn Thành Công là thành viên của HTX Thành Đạt, ấp Hoà Trục, xã Hoà Tú 1, huyện Mỹ Xuyên, tỉnh Sóc Trăng.

Bức ảnh này chụp anh Công đang giặt đồ cho cả gia đình. Anh Công kể: “Lúc trước, tôi đi làm những chuyện ngoài đường về, không bao giờ phụ giúp vợ những công việc gia đình. Nhưng sau khi tham gia những hoạt động trong dự án và biết đến những công cụ của GALS như “Cây cân bằng giới” thì tôi nhận ra là vợ mình vất vả nhiều. Vì vậy tôi cũng bắt đầu giúp vợ quét nhà, giặt đồ, rửa chén, nấu cơm. Khi vợ đi đón con thì tôi ở nhà giặt đồ. Lúc đầu, tôi cũng hơi ngại vì sợ người ngoài nhìn thấy cười nhưng lần thứ 2, lần thứ 3 trở đi tôi dần hết ngại. Tôi thấy việc trong nhà cũng nhiều nên giúp được vợ việc nào tốt việc đó. Tôi nghĩ vợ chồng chia sẻ với nhau dù mệt nhọc nhưng trong lòng thấy vui”.

Tác giả: Chị Nguyễn Thị Dung, xã Hoà Tú 1, huyện Mỹ Xuyên, tỉnh Sóc Trăng

Hai vợ chồng ông Trường và bà Chiến đang cùng nhau lấy nước cho gà. Trước đây gia đình này nuôi gà thì chủ yếu chỉ có ông Trường làm chính, nhưng sau khi tham gia vào tổ thì bà Chiến cũng bắt đầu làm – hai người cùng nhau làm. Trước đây chỉ có mình ông Trường làm thì cũng vất vả, bây giờ cả bà cũng làm thì cũng đỡ hơn, mà ông Trường cũng vui hơn nhiều.

Tác giả: Anh Nguyễn Văn Đạt, xã Đồng Vương, huyện Yên Thế, tỉnh Bắc Giang

*Đây là ba má của bà xã mình.
Cụ ông 85 tuổi, cụ bà 83 tuổi.*

Trong ảnh, ông đang cho bà uống thuốc đau dạ dày. Bà bị tai biến nhẹ cách đây 6 - 7 năm, một thời gian chân yếu đi không được, mọi hoạt động ông chăm sóc hết. Ông làm tất, cái gì ông cũng làm hết trơn. Mình ngưỡng mộ hai ông bà sống với nhau năm, sáu chục năm rồi mà vẫn chung thủy, gắn bó từ hồi đó tới bây giờ. Khi được nghe về bình đẳng giới ở tổ hợp tác, mình thấy đây là một tấm gương. Về mình cũng cố gắng áp dụng, ngày trước mình làm 1, bây giờ mình làm 2 - 3.

Tác giả: Anh Đoàn Thanh Thuấn, xã Hòa Mỹ, huyện Cái Nước, tỉnh Cà Mau

Sự đồng thuận của vợ chồng anh Diêu và chị Dung trong HTX Thành Đạt.

Ngày trước công việc đặt trúm là của anh Diêu, nhưng từ khi áp dụng công cụ GALS thì chị Dung bắt đầu phụ chồng cho mỗi vào trúm.

Chị nói: " Hai vợ chồng làm thì cảm thấy vui hơn, và tôi cũng góp phần tạo thêm thu nhập cho gia đình".

Tác giả: Ông Nguyễn Hoàng Anh, xã Hoà Tú 1, huyện Mỹ Xuyên, tỉnh Sóc Trăng

*Bức ảnh này chụp anh
Trần Quốc Truyền đang tắm cho con.*

Trước đây những chuyện cho con ăn, tắm con hay công việc nhà đều là do vợ anh làm cả nên vợ chồng anh thường hay gây lộn.

Từ ngày đi tập huấn về cây cân bằng giới và những công cụ GALS thì vợ chồng anh mới thông cảm cho nhau và anh Truyền giúp vợ những công việc nhà. Chị vợ anh Truyền nói: “Tôi thấy gia đình tôi hạnh phúc và đầm ấm hơn”.

Tác giả: Chị Huỳnh Thị Hồng Cẩm, xã Hoà Tú 1, huyện Mỹ Xuyên, tỉnh Sóc Trăng

Trước kia, tôi không bao giờ ra đến hầm tôm, chứ nói gì đến chuyện bắt quạt hay cho ăn. Tôi cứ nghĩ đó là việc đàn ông không à. Mọi chuyện lúc đó do anh tự làm hết một mình. Nhiều lúc, tôi thấy anh vất vả quá (vừa đi làm mướn, vừa nuôi tôm...) cũng muốn làm để tiếp anh; nhưng sợ phải kiêng cử (phụ nữ mà ra hầm tôm thì bị cho là rủi ro, đen đui); nên tôi lại không bao giờ hỏi anh.

Từ khi hai vợ chồng cùng đi tập huấn về thì tôi nhận ra: không phải phân biệt việc đàn ông hay việc đàn bà nữa. Chồng tôi cũng bảo, cứ ra hầm tôm đi, hầm của nhà mình làm sao mà phải kiêng cử. Anh chỉ cho mình cách trộn thức ăn “cho cái này bao nhiêu lượng, cái kia cho bao nhiêu...” rồi chỉ cả cách cho tôm ăn...Thế là khoảng gần một năm nay, khi anh bận đi làm, đi họp thì mình cũng tự cho tôm ăn, cắm điện và bắt quạt hầm tôm...Nói chung, những việc đó trước kia thì nghĩ là việc của đàn ông, mình không thể làm được; nhưng giờ thấy khác rồi – nếu chồng mình chỉ cho thì mình cũng đều làm được.

Mình cũng thấy chồng thay đổi lắm, anh không chỉ nói chuyện, chỉ cho mình chuyện nuôi tôm (trước kia không bao giờ hai vợ chồng nói chuyện về việc này, chỉ mình anh biết, mình anh làm thôi), mà lúc rảnh anh cũng tiếp vợ việc nhà. Như sáng nay, mình đang bận thì anh đã lau nhà rồi. Anh cũng động viên mình đi tham gia hội họp bên ngoài.

Chị Nguyễn Văn Tú,
ấp Lợi Đông, xã Hoà Mỹ,
huyện Cái Nước, tỉnh Cà Mau

Từ khi đi tập huấn với các cô ở ngoài đó vào; và bà con trong tổ nuôi tôm, tôi đã chỉ dạy cho vợ cùng làm việc nuôi tôm; chứ không phân tách việc của đàn ông hay đàn bà nữa. Có vợ phụ tiếp việc nuôi tôm tôi cũng thấy yên tâm hơn. Khi phải đi làm mướn mà không về kịp thì vợ ở nhà cũng có thể cho tôm ăn, tôi không phải lo lắng như trước nữa.

Anh Nguyễn Văn Dương, ấp Lợi Đông,
xã Hoà Mỹ, huyện Cái Nước, tỉnh Cà Mau

*Bức ảnh này chụp vợ chồng chị
Lê Thị Hồng Nhiên đang
cùng nhau rửa xe cho khách tại tiệm rửa
xe của gia đình.*

Chị Lê Thị Hồng Nhiên là thành viên của tổ hợp tác Hoà Đề, xã Hoà Tú 1, huyện Mỹ Xuyên, tỉnh Sóc Trăng. Chị Nhiên chia sẻ rằng: “Chồng tôi là thợ sửa xe, có khi anh rất bận và không có thời gian nghỉ ngơi. Tôi là vợ nên cũng thương chồng lắm. Nhưng công việc nhà của mình cũng nhiều nên không nghĩ tới việc giúp anh. Từ khi tham gia các buổi sinh hoạt của tổ hợp tác và biết đến các công cụ GALS, tôi hiểu ra rằng vợ chồng cần chia sẻ công việc với nhau. Những lúc rảnh, tôi ra tiệm sửa xe của chồng và phụ anh làm những việc mà tôi giúp được như rửa xe, bơm bánh. Khi tôi giúp được chồng làm vậy tôi thấy rất vui, công việc rất nhanh chóng. Trong khi làm hai vợ chồng có lúc chọc nhau một chút nhưng thấy hạnh phúc lắm”.

Tác giả: Chị Lương Thị Oanh, xã Hoà Tú 1, huyện Mỹ Xuyên, tỉnh Sóc Trăng

*Đây là hai vợ chồng cô Út của tôi.
Cô đang mần cá, còn dượng đang vò cơm.*

Đây là hai vợ chồng cô Út của tôi. Cô đang mần cá, còn dượng đang vò cơm.
Trước đây cũng như nhiều gia đình khác, dượng Út chỉ lo việc ngoài ruộng còn cô Út thì làm hết việc ở nhà. Bây giờ cô Út mắc làm thêm việc đưa mì, nên lúc hết công chuyện ở ruộng thì dượng cũng phụ thêm việc nhà, như nấu cơm hay cắt cỏ cho bò ăn.

Tác giả: Chị Nguyễn Thị Thủy Lê,
xã Hoà Tú I, huyện Mỹ Xuyên, tỉnh Sóc Trăng

Buổi tập huấn đầu tiên về bình đẳng giới tôi thấy lòng cộng ghê
lắm. Kiểu như chúng tôi ở đây quen viết chữ và nói, không có
quen vẽ hình nên các cô cứ bắt vẽ tôi không biết làm sao luôn.
Nhưng đi vài lần thì thấy quen, lại thấy nó tốt hơn cách cũ vì
nhìn hình vẽ nó dễ nhớ hơn nhiều.

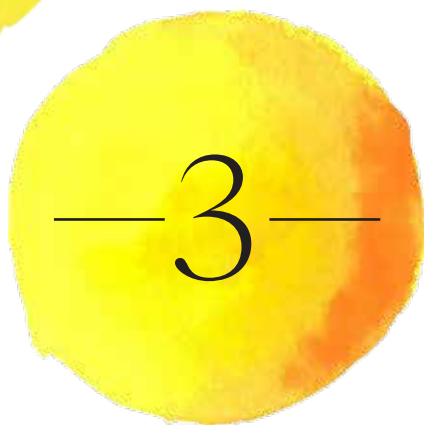
Tôi thì không biết cụ thể cái bình đẳng giới làm thế nào để tạo ra thay đổi,
nhưng tôi biết là từ khi học về bình đẳng giới, 1 năm nay trong các buổi họp
tổ không có ai phải đem chuyện gia đình ra để góp ý nữa. Hồi trước thì hầu
như buổi họp nào cũng có những trường hợp phải “phê bình” như chồng đi
nhậu say về quậy, hay vợ gây lộn với chồng, hay là hai vợ chồng không có
giúp đỡ lẫn nhau. Bây giờ thì không phải làm thế nữa rồi, các gia đình
êm thấm hơn, mấy chuyện mâu thuẫn nhỏ nhỏ thì hai vợ chồng cũng
có thể giải quyết được một cách hoà thuận với nhau.

Ngoài ra thì chị em phụ nữ tham gia đi họp nhiều hơn. Chị
em phụ nữ hiểu biết nhiều hơn, về lại giúp được thêm trong
công việc làm ăn của gia đình.

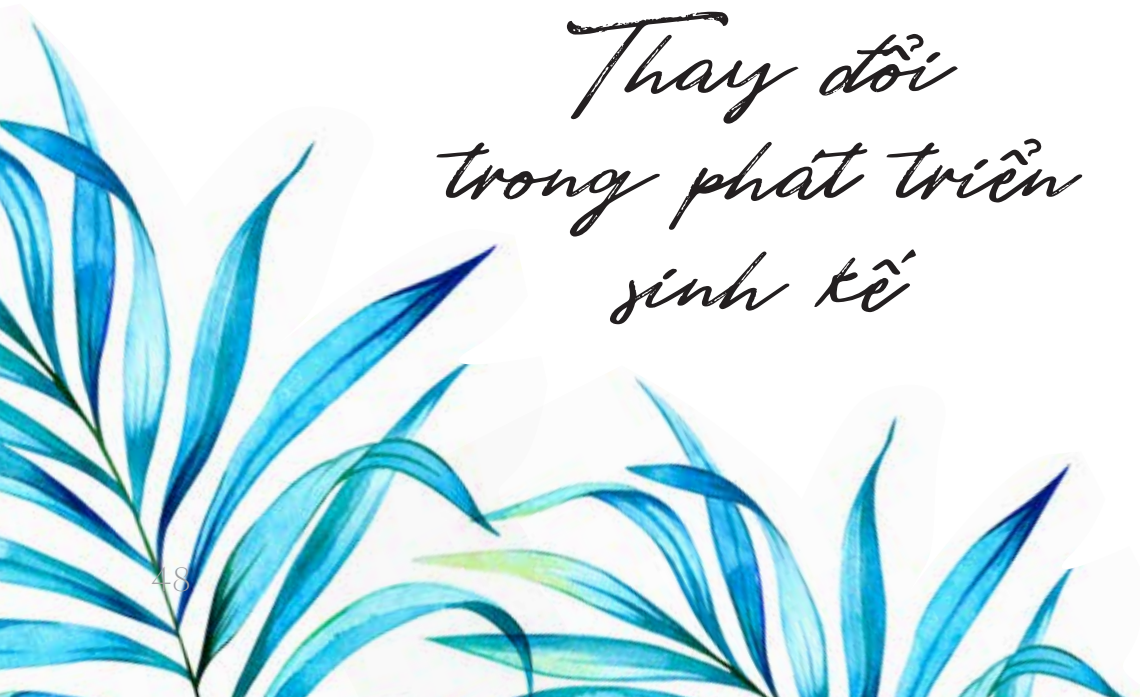
*Hơn nữa, khi họp tác xã có ra
quy chế hay quyết định gì cũng
dễ đạt được đồng thuận hơn vì
cả hai vợ chồng cùng tham gia.*

Chú Nguyễn Hoàng Chiêu, 61 tuổi,
HTX Nuôi tôm sạch ấp Kênh Tư, xã Hoà Mỹ,
huyện Cái Nước, tỉnh Cà Mau

*Thay đổi
trong phát triển
sinh kế*

Đây là ao nuôi tôm sử dụng hệ thống quạt nước tạo oxy đang được sử dụng phổ biến ở huyện Cái Nước cũng như những nơi khác trong tỉnh Cà Mau.

Muốn nuôi tôm hiệu quả thì phải có một hệ thống như thế này để xử lý nước, giúp trộn đều các chất khoáng, men vi sinh trong nước để tạo ra môi trường nước vừa đẹp cho tôm. Hệ thống này cũng cung cấp đủ oxy cho nước.

Tác giả: Anh Nguyễn Văn Lâm, xã Hoà Mỹ,
huyện Cái Nước, tỉnh Cà Mau

*Anh Võ Văn Bắc ở thị trấn Cái Nước,
huyện Cái Nước, tỉnh Cà Mau đang cho cá ăn.*

Ao cá anh nuôi trước đây là ao nuôi tôm, nay anh không nuôi tôm được nữa do không có đường nước xổ, không có ao lắng nên nước không có độ mặn, nuôi tôm kém hiệu quả. Nhờ dự lớp tập huấn chuyển đổi vật nuôi cây trồng nên anh mạnh dạn mua cá giống về thả vào ao, rất nhiều loại cá như cá diêu hồng, cá trắm cỏ, cá rô phi loan, v.v. Cá phát triển khá tốt. Anh cho biết từ ngày nuôi cá đến nay thu nhập từ con cá đủ đảm bảo cuộc sống trong gia đình.

Tác giả: Anh Nguyễn Văn Hóa, ấp Cái Bát, xã Hòa Mỹ, huyện Cái Nước, tỉnh Cà Mau

*Chị Đỗ Thị Ni ở ấp Cái Bát, xã Hòa Mỹ,
huyện Cái Nước, tỉnh Cà Mau đang cho dê con bú.*

Chị chăm sóc và lo lắng cho những chú dê con giống như đang chăm sóc cho những đứa con của mình. Những chú dê con kêu lên khi thấy chị cầm trên tay bình sữa, như những đứa trẻ con khóc đòi bú sữa mẹ. Giống dê chị nuôi là giống dê nhập khẩu từ Thái Lan lớn con, thích hợp với việc bú kèm sữa.

Tác giả: Anh Nguyễn Văn Lâm, ấp Cái Bát, xã Hòa Mỹ, huyện Cái Nước, tỉnh Cà Mau

Chị Ly thành viên HTX Hoà Đê và con trai đang
thu hoạch lúa mì. Chị chia sẻ:

*“Ngày trước nhà tôi nuôi gà rất nhiều
nhưng chủ yếu là sử dụng thức ăn. Nhưng
từ khi được học về “Con đường mơ ước”
thì tôi bắt đầu trồng lúa mì cho gà ăn, làm
giảm được chi phí và tăng lợi nhuận vì thế
thịt gà cũng ngon hơn”.*

Tác giả: Anh Mã Văn Hồng, xã Hoà Tú 1, huyện Mỹ Xuyên, tỉnh Sóc Trăng

*Anh Trần Văn Rành ở ấp Bình Hoà, xã Gia Hoà 2,
huyện Mỹ Xuyên, tỉnh Sóc Trăng đang cho bò ăn.*

Khi xây dựng “Con đường mơ ước” tháng 8 năm 2016, hai vợ chồng quyết định đầu tư nuôi thêm bò để tăng thu nhập. Chúng tôi đã vay Hội Nông dân 40 triệu đồng. Tháng 8/2015 hai vợ chồng đã đi mua một đôi bò, tận dụng bờ ao trồng cỏ cho bò ăn. Sau đó tầm một tháng thì gây giống, đến giữa năm 2016 đã có thêm một con bê. Rất nhiều gia đình trong hợp tác xã cũng chọn nuôi bò để phát triển kinh tế.

Tác giả: Chị Bùi Thị Bích Thủy, xã Gia Hoà 2, huyện Mỹ Xuyên, tỉnh Sóc Trăng

Ông Nguyễn Mạnh Thường ở ấp Kinh Tư, xã Hòa Mỹ, huyện Cái Nước, tỉnh Cà Mau là tổ phó hợp tác xã Nuôi tôm sạch. Theo ông kể lại, “vào đầu năm 2016, dự án MCD có tập huấn về “Con đường mơ ước”. Khi về nhà, tôi cùng vợ mình mơ ước có căn nhà. Sau đó, vợ chồng tôi bàn bạc để cất được căn nhà khang trang. Lúc đầu dự định khoảng 700 triệu đồng, nhưng chưa có tiền. Sau đó, nhờ có miếng vuông ở Ngọc Hiển trúng lớn, nên vợ chồng tôi đang chuẩn bị làm nền để cất căn nhà khoảng 2 tỷ 600 triệu đồng sẽ hoàn thành trong tháng 12/2016.”

Tác giả: Anh Nguyễn Văn Cường, ấp Kinh Tư, xã Hòa Mỹ, huyện Cái Nước, tỉnh Cà Mau

*Anh Trần Quốc Khởi ở ấp Tân Long, xã Tân Duyệt,
huyện Đầm Dơi, tỉnh Cà Mau.
Vợ chồng anh ngoài việc nuôi tôm còn kết hợp chăn nuôi
heo và trồng rau màu trên đất của mình.*

*Anh cho biết được nhờ đó mà gia đình tiết kiệm trong bữa ăn hàng ngày và
còn thu nhập về cho gia đình khoản tiền không nhỏ.
Cuộc sống vợ chồng anh ngày càng ổn định hơn.*

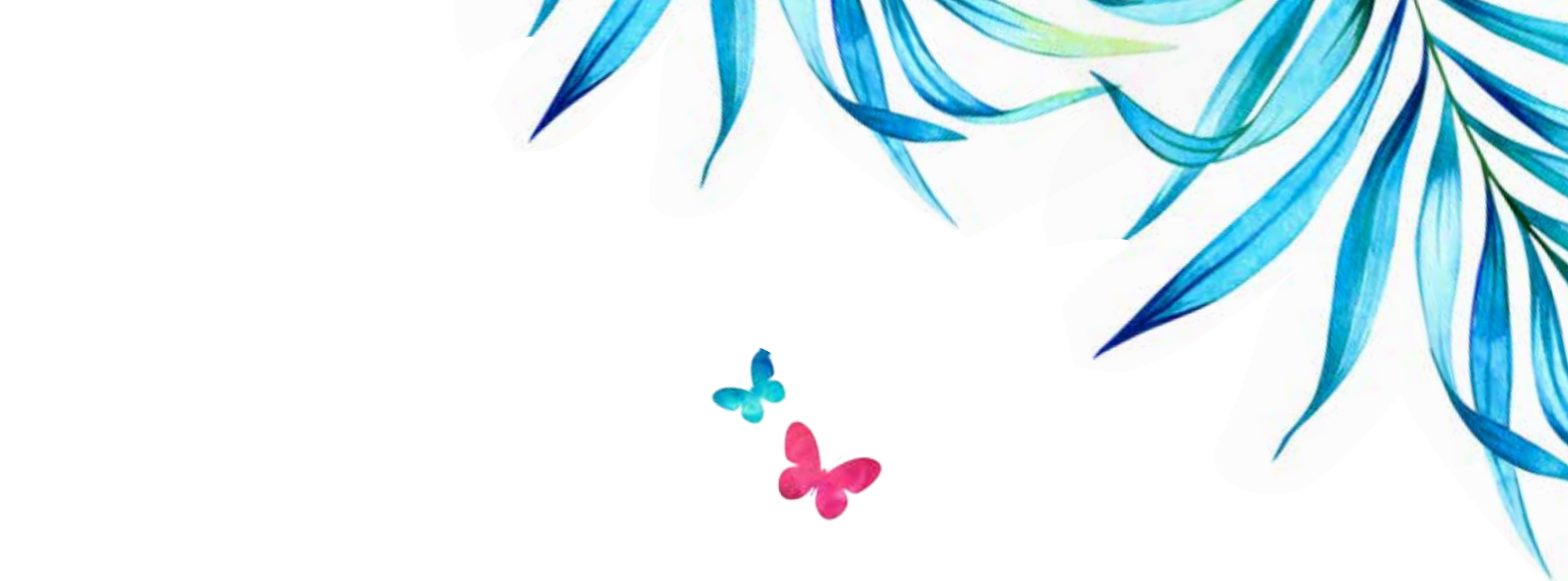
Tác giả: Chị Mai Thanh Thủy, ấp Tân Long, xã Tân Duyệt, huyện Đầm Dơi, tỉnh Cà Mau

Đây là đàn heo tôi mới bắt được hơn 1 tháng. Đây là heo rừng giống lai tạo từ Thái Lan, dễ nuôi dễ chăm sóc - hàng ngày chỉ quơ ít cỏ bỏ đó là nó đủ ăn chứ không tốn sức băm rau, trộn cám như những loại heo khác, mà cũng ít bị dịch bệnh. Nuôi chừng 2 - 3 tháng là có thể xuất chuồng được rồi.

Tác giả: Anh Nguyễn Văn Lâm, xã Hoà Mỹ, huyện Cái Nước, tỉnh Cà Mau

*“ Nhờ áp dụng mô hình nuôi thưa, chi phí thấp,
lợi nhuận cao mà vụ này cháu lời khoảng
35 triệu đồng.
Vợ chồng cháu mừng lắm chú ơi!”*

Ảnh chụp cháu Nguyễn Thị Hồng Nhiên – thành viên của HTX Hoà Đê đang cầm những con tôm thẻ vừa đánh bắt tại ruộng nhà. Khi cân tôm xong, cháu vào nhà làm cho tôi ly cà phê và nói: “Năm nay cháu thả thưa, mật độ 20 con/ m², có 2 tháng lễ mấy ngày mà tôm mau lớn. Nhờ áp dụng mô hình nuôi thưa, chi phí thấp, lợi nhuận cao mà vụ này cháu lời khoảng 35 triệu đồng. Vợ chồng cháu mừng lắm chú ơi!”.

Tác giả: Anh Mã Văn Hồng,
HTX Hoà Đê, xã Hoà Tú 2, huyện Mỹ Xuyên, tỉnh Sóc Trăng

Sau khi đi thăm quan mô hình nuôi lợn siêu nạc ở xã Chiến Thắng, em xác định chăn nuôi phải thay đổi theo kiểu mới.

Đây là khu chuồng lợn mới của nhà em khi mới bắt đầu xây. Sau khi đi thăm quan mô hình nuôi lợn siêu nạc ở xã Chiến Thắng, em xác định chăn nuôi phải thay đổi theo kiểu mới. Điều em ấn tượng nhất là đến đó họ không cho vào vì mình đông quá, không có đủ bảo

hộ lao động, mà không mặc đồ bảo hộ là không được vào. Chuồng của họ có hệ thống nước thải, nước uống, chỗ để cám hợp lý.

Em về quyết định xây mới, phá chuồng cũ đi vì không hợp mô hình bây giờ. Em cũng đi thăm mô hình của em gái em để học hỏi thêm. Mình làm sau thì mình cũng có cải tiến, như có thêm hệ thống uống nước thuốc riêng, nền lát sỏi và xi măng cho khỏi trơn trượt, v.v. Em đầu tư vào cái chuồng mới này cũng gần 100 triệu, quy mô 15 chuồng, có thể nuôi một lúc ít nhất 60 con. Em dám đầu tư như vậy vì tính ra là cùng một công chăn, em có thể nuôi được nhiều hơn, thì sẽ hiệu quả hơn.

Tác giả: Chị Nguyễn Thị Giang Hằng Huế, xã Đồng Vương, huyện Yên Thế, tỉnh Bắc Giang

*Tham gia tổ nhóm rồi học hỏi kỹ thuật mà
khuyến nông hướng dẫn sát sao hơn, nên mình cũng tự tin hơn.*

Tôi đang nuôi gà. Cái giống gà này đẹp mà nuôi nhanh lớn, ít bệnh, đem lại lợi nhuận cho mình nhiều hơn.

Tôi đang tìm thêm giống này để nuôi thêm. Đàn này là 200 con, khoảng 3 tháng là xuất được. Nuôi gà này là do trong tổ nhóm bàn nhau là nuôi thêm để có thêm thu nhập. Đầu tiên tôi bảo nhà không có đất nuôi, nhưng mấy chị em cũng thuyết phục là nuôi cùng thì mua giống nó rẻ hơn, và nuôi có lợi lắm. Nên cuối cùng tôi cũng quyết tâm vay vốn ngân hàng 10 triệu thêm vào tiền nhà có 30 triệu, để bố cái miếng đất phía dưới để nuôi gà, lợn, trâu. Tham gia tổ nhóm rồi học hỏi kỹ thuật mà khuyến nông hướng dẫn sát sao hơn, nên mình cũng tự tin hơn.

Tác giả: Chị Mai Thị Duyên, xã Bảo Nhai, huyện Bắc Hà, tỉnh Lào Cai

*Thay đổi
trong liên kết
tổ nhóm*

Đây là đầm tôm nhà anh Út Mười bên Đầm Dơi, làm theo mô hình không cần san vét. Đợt này tôi đi học ở bên Đầm Dơi, thấy hay quá nên kéo rủ nhau đi vô nhà anh học hỏi, đem cái mô hình này về phổ biến cho thành viên tổ hợp tác. Cách làm này giúp giảm chất bùn thải ra môi trường, giảm tiền thuốc xử lý đáy ao. Đến nay nhà anh Mười trong tổ hợp tác đã làm theo. Có gì khúc mắc lại điện thoại trực tiếp cho anh Mười chỉ cho mình.

Việc học hỏi lẫn nhau giờ thường xuyên, trước cũng có nhưng ít thôi. Thông qua tham gia dự án thì mình mới nghe, mới biết là có mô hình đó quá hay. Nhưng mà nếu chỉ nghe nói là có một mô hình như vậy thì chưa chắc mình đã đi thăm, vì mình chỉ nghe không biết chỗ nào, không biết chính xác anh chủ là ai. Nhưng đây là đi tập huấn với nhau, gặp nhau mình biết rõ thì mình cố gắng mình vô xem.

Tác giả: Anh Đoàn Thanh Thuấn, xã Hòa Mỹ, huyện Cái Nước, tỉnh Cà Mau

Bức ảnh này chụp buổi tập huấn về chụp ảnh photovoice tổ chức tháng 10/2016 tại Đầm Dơi.

Hôm đó các thành viên hợp tác xã Tân Long và Cái Bát được học cách chụp ảnh cho đẹp, cách kể chuyện về những sự thay đổi của các thành viên và gia đình sau khi tham gia hợp tác. Mặc dù rất phấn khởi vì được phát máy ảnh và đi làm “nghệ sĩ” nhưng lúc đầu mọi người cũng rất ngỡ ngàng vì chưa biết phải chụp ảnh thế nào cho đẹp. Trong ảnh là các thành viên hợp tác xã Tân Long đang chăm chú đọc tài liệu hướng dẫn và thảo luận về việc chụp ảnh.

Hoạt động photovoice rất thú vị, không phải chỉ là chụp ảnh, mà còn ở việc mỗi người có thể có cách thể hiện hình ảnh khác nhau, vì họ nhìn thấy những câu chuyện khác nhau của cùng một người hay một sự việc.

Tác giả: Anh Nguyễn Văn Lâm, xã Hoà Mỹ, huyện Cái Nước, tỉnh Cà Mau

Chú Nguyễn Văn Hoàng - chủ nhiệm HTX Thành Đạt đang cùng các thành viên trong HTX thảo luận về “Con đường thành tựu” – đánh giá việc thực hiện kế hoạch trong thời gian vừa qua bằng công cụ GALS.

Tác giả: Chị Nguyễn Thị Thuý Lê, xã Hoà Tú 1, huyện Mỹ Xuyên, tỉnh Sóc Trăng

Từ khi tham gia dự án khoảng 2 năm trở lại đây, điều tôi tâm đắc nhất là thay đổi nhận thức của tất cả mọi người. Nhận thức về trật tự xã hội bên ngoài, về sự đoàn kết, giúp đỡ nhau nhiều hơn.

Tôi tham gia tổ hợp tác Nuôi tôm sạch từ những ngày đầu tiên, cách đây 4 năm rồi. Từ khi tham gia dự án khoảng 2 năm trở lại đây, điều tôi tâm đắc nhất là thay đổi nhận thức của tất cả mọi người. Nhận thức về trật tự xã hội bên ngoài, về sự đoàn kết, giúp đỡ nhau nhiều hơn. Trước kia mọi người trong tổ hợp tác không có chia sẻ được như bây giờ: ai có kinh nghiệm gì đó cũng chia sẻ với mọi người làm như ảnh, hay biết anh thương lái nào cân đúng, tiền bạc sòng phẳng thì mọi người chỉ cho nhau anh này tốt để tập thể bán chung cho anh đó. Trước nếu có thường là người ta giấu.

Một cách giúp nhau khác trong tổ hợp tác là hỗ trợ vốn. Mỗi hộ góp 1,5 triệu vô làm quỹ, đến nay quỹ được khoảng 24 triệu. Khi ai có khó khăn thì thông báo trước, tổ cho vay, trả lại 1%. Trước kia tổ cũng đã làm theo cách này nhưng không hiệu quả, góp vốn 200.000 VND/hộ, đồng vốn ít, số người vay nuôi tôm thất bại không trả được rồi bất đồng với nhau. Từ khi vô dự án rồi, họp bàn và hiểu ra đồng vốn cần thiết như vậy đó, nên người ta góp vốn thêm vô. Hồi xưa góp 200.000 VND thôi nhưng trực trặc, bây giờ người ta nghĩ tới cái chung của tổ hợp tác rồi, không còn chỉ nghĩ tới lợi ích của cá nhân mình nữa.

Tác giả: Anh Đoàn Thanh Thuận, xã Hòa Mỹ, huyện Cái Nước, tỉnh Cà Mau

Ban quản lý tổ hợp tác 19/8 ở ấp Cái Bát, xã Hòa Mỹ, huyện Cái Nước, tỉnh Cà Mau đang ngồi bàn lên kế hoạch của tổ, phương hướng sắp tới tháng 10 năm 2016. Cảm xúc của tổ thấy phấn chấn vui mừng. Trong tổ có đi học tập huấn và về triển khai lại cho tổ. Trong tổ có hiểu biết về bình đẳng giới về sinh kế. Từ ngày có đi học hỏi, trong tổ đồng tình theo kế hoạch đề ra. Trong tổ thấy liên kết với nhau có lợi như bắt tôm chung, mua thức ăn cùng một đại lý, mua số lượng nhiều, giá rẻ, giảm được chi phí cho từng hộ viên.

Tác giả: Anh Nguyễn Thanh Hải, ấp Cái Bát, xã Hòa Mỹ, huyện Cái Nước, tỉnh Cà Mau

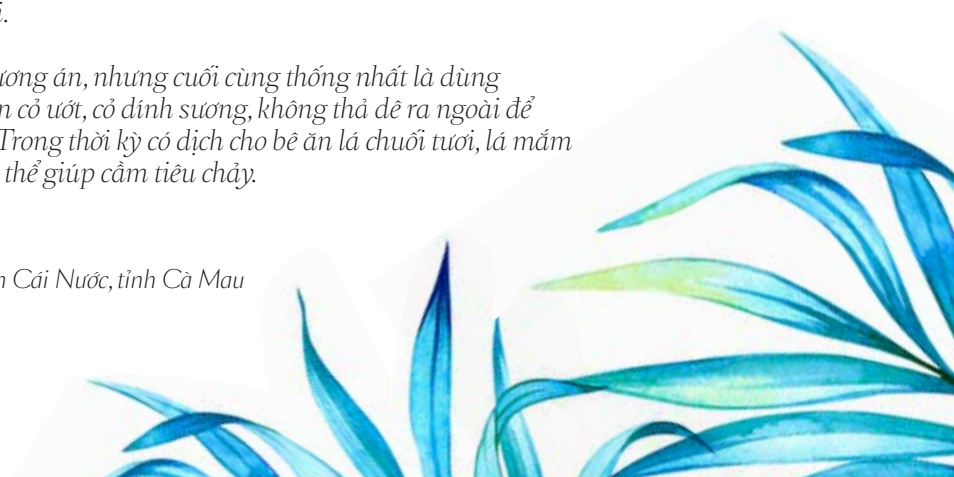
Bức ảnh này chụp một buổi họp nhóm định kỳ của tổ nuôi dê.

Hôm đó nhằm lúc trong tổ có nhà có dê bị dịch tiêu chảy, nên cả tổ thảo luận phương hướng để khắc phục và để ngăn chặn dịch lan sang những nhà khác. Trong cuộc họp có chị Lý Thị Lan, Phó chủ tịch hội nông dân huyện Cái Nước. Chị luôn tham gia các cuộc họp định kỳ của tổ nuôi dê để nắm tình hình, hướng dẫn thêm về kỹ thuật chăm sóc bê con mới sinh, cách ngăn chặn dịch từ mẹ sang con và ngược lại.

Trong cuộc họp mọi người đưa ra nhiều phương án, nhưng cuối cùng thống nhất là dùng phương án dân gian. Cụ thể là không cho ăn cỏ ướt, cỏ dính sương, không thả dê ra ngoài để tránh lây lan cho những con vật nuôi khác. Trong thời kỳ có dịch cho bê ăn lá chuối tươi, lá mām và lá đước là những loại lá có độ chát cao có thể giúp cầm tiêu chảy.

Tác giả: Anh Nguyễn Văn Lâm, xã Hoà Mỹ, huyện Cái Nước, tỉnh Cà Mau

*Đây là cô Huỳnh Thị Dăm,
thành viên hợp tác xã Thành Đạt.
Cô đang nhận tiền hùn vốn hàng tháng của HTX.*

Hùn vốn là mỗi hộ đóng 300.000 VND/tháng, 22 hộ được tổng cộng 6.600.000 VND. Giao tiền này cho cổ, rồi cổ đóng lại cho HTX 500.000 VND để góp quỹ, 100.000 VND bỏ vào cho HTX hoạt động, còn lại 6 triệu cho thành viên. Hàng tháng bắt thăm, ai bắt dính lá thăm có chữ “Cổ” thì người đó sẽ nhận tiền trong tháng đó. Tiền này không phải hoàn lại, không phải trả lãi.

500.000 VND góp quỹ là dùng để có sẵn tiền mặt khi đàm phán với đối tác, cầm tiền nói chuyện với người ta mạnh dạn hơn. Ngoài ra, còn để hỗ trợ cho các hộ khó khăn - HTX có 1 hộ nghèo, 5 hộ cận nghèo. Tới mùa thả tôm, hộ nào khó khăn về đồng tiền mua giống thì mình lấy quỹ này ra hỗ trợ, thu lãi 1% - người bỏ vốn hưởng 0.6%, còn để lại cho HTX 0.4%.

Trước đây nói tới góp vốn là thấy khó khăn lắm, bây giờ đặt ra vấn đề góp vốn để HTX trao đổi với đối tác thì người ta sẵn lòng nhiều hơn.

Tác giả: Ông Nguyễn Hoàng Anh, xã Hoà Tú 1, huyện Mỹ Xuyên, tỉnh Sóc Trăng

Nhà chị Xuân - HTX Bình Hòa
đang thu hoạch tôm thẻ. Chị nói:

*“Từ khi tôi tham gia vào HTX tôi rất vui
vì mỗi lần sổ tôm đều có các thành viên
lại tiếp làm giảm chi phí muốn người và
tạo nên sự đoàn kết HTX.”*

Tác giả: Anh Trần Văn Rành, xã Hoà Tú 2, huyện Mỹ Xuyên, tỉnh Sóc Trăng

*Gia đình ông Nguyễn Văn Sơn
đang thu hoạch tôm.*

*Lúc này là lưới đã được thu gọn lại và mọi người đang cất tôm để chuyển lên bờ.
Hôm đó nhà ông Sơn thu được hơn 2 tấn tôm thế nên cả nhà rất vui.*

Ông Sơn tham gia HTX nuôi trồng thủy sản Cái Bát từ năm 2013. Nhờ tham gia hợp tác xã nên ông áp dụng tốt các kỹ thuật nuôi tôm và luôn thu được năng suất cao. Trong các buổi họp của tổ hợp tác, ông cũng nhiệt tình chia sẻ các kinh nghiệm của mình cho những người khác.

Tác giả: Anh Nguyễn Văn Lâm, xã Hoà Mỹ, huyện Cái Nước, tỉnh Cà Mau

Tôi đứng ra thành lập CLB năm 2009 vì hồi đó thấy bà con ở đây trồng rẫy khó tiếp cận với khoa học kỹ thuật. Được người anh ở Phòng Nông nghiệp cho biết nếu mình có 1 nhóm người thì sẽ dễ tiếp cận hỗ trợ hơn, tôi mời 21 người trong xóm tham gia họp bàn để tổ chức thành câu lạc bộ. Thời gian đầu cũng có lúc nản lắm, vì sau 6 tháng thì 4 hộ rút và cũng vài người nói này nọ là vào CLB chả được gì.

Nhưng mình cứ làm dần dần từng bước. Đầu tiên tôi liên hệ mời anh Quát kỹ sư ở Trạm Khuyến nông huyện về tập huấn về kỹ thuật, anh ấy về tập huấn sau anh ấy hứa hàng tháng xuống ngồi nói chuyện với bà con, anh cũng bảo có gì không biết thì cứ gọi điện. Các buổi họp hàng tháng cũng là lúc mọi người thảo luận về kỹ thuật nuôi tôm, mọi người cùng nhau học tập. Dần dần CLB hoạt động hiệu quả hơn nên đến 2014 thì thành lập HTX để có tư cách pháp nhân để ký kết liên kết với các bên. Hồi đó niềm mơ ước lớn nhất của tôi là có đầu ra ổn định cho những sản phẩm mà bà con tạo ra. Bây giờ thì chúng tôi cũng đã liên kết được với một số doanh nghiệp thu mua, và tôi vẫn tiếp tục để đạt các ban ngành hỗ trợ để tiếp cận được nhiều doanh nghiệp hơn nữa. Ước mơ tiếp theo của tôi là làm sao để mọi người cùng sản xuất bền vững.

Thời gian đầu cũng có lúc nản lắm, vì sau 6 tháng thì 4 hộ rút và cũng vài người nói này nọ là vào CLB chả được gì. Nhưng mình cứ làm dần dần từng bước.

Anh Mã Văn Hồng, 45 tuổi, Chủ nhiệm HTX Nông Ngư Hoà Đê, xã Hoà Tú 1, huyện Mỹ Xuyên, tỉnh Sóc Trăng

Hôm đây tổ chăn nuôi lên giúp vợ chồng anh Hậu tiêm gà. Hoạt động giúp nhau như thế này là một trong những lý do để mọi người tham gia tổ. Trước đây nếu chỉ có hai vợ chồng tự làm thì tiêm 500 gà phải mất vài tiếng, còn bây giờ

nhều người cùng làm thì chỉ một tiếng hay hơn tiếng là xong. Như vậy thì thuốc cũng được đảm bảo, thời gian từ lúc pha ra đến lúc dùng xong không bị lâu. Đàn gà của anh Hậu là 1000 con nhưng tiêm xong cũng chỉ mất hơn tiếng một tí, vì có đông người. Trước đây khi chưa tham gia tổ thì muốn có người giúp phải tự nhờ nhau, mà nếu người ta bận thì người ta cũng chẳng đến. Còn trong tổ thì những hoạt động như thế này cũng được đưa vào kế hoạch từ trước nên mọi người đều phải bố trí.

Tác giả: Anh Nguyễn Văn Đạt, xã Đồng Vương, huyện Yên Thế, tỉnh Bắc Giang

*Lúc đầu thì mọi người chỉ nghĩ đến chuyện làm ăn nhỏ,
còn bây giờ thì đã có những người
dám nghĩ đến đầu tư lớn hơn.*

Đây là buổi họp của tổ chăn nuôi để thảo luận về việc vay vốn. Mọi người đã trao đổi để biết ai cần vay bao nhiêu, ai có khả năng vay bao nhiêu, sau đó thì thống nhất phân phối số vốn cho 7 gia đình trong tổ có nhu cầu vay. Sau khi thống nhất thì chị Miên tổ phó (áo đỏ) bắt đầu làm hồ sơ.

Tổ chăn nuôi của mình thành lập tháng 7/2015. Lúc đầu mới thành lập tổ thì mọi người chưa hiểu ra ích lợi của tổ nên hoạt động vẫn còn lỏng lẻo, cũng chỉ khoảng 10 hộ tham gia, nhưng sau vài kỳ sinh hoạt mọi người hiểu ra nên tham gia đông dần, bây giờ là 24 hộ. Lúc đầu thì mọi người chỉ nghĩ đến chuyện làm ăn nhỏ, còn bây giờ thì đã có những người dám nghĩ đến đầu tư lớn hơn...

Tác giả: Anh Nguyễn Văn Đạt, xã Đồng Vương, huyện Yên Thế, tỉnh Bắc Giang

Đây là hai chị Trần Thị Huệ (áo bó dài) và chị Phạm Thị Dung (áo đen), thành viên của nhóm Khởi Xá, xã Bảo Nhai, huyện Bắc Hà, tỉnh Lào Cai đang đi tìm hiểu về các loại cám tại đại lý thức ăn gia súc.

Các thành viên của nhóm Khởi Xá đã sử dụng công cụ “con đường mơ ước” để lập kế hoạch phát triển tổ nhóm. Kết quả, nhóm đã xác định được một trong những hành động cần làm ngay đó là cử người đi tìm hiểu về chất lượng và giá cả các loại cám khác nhau trên thị trường để có thể tìm được loại cám hợp lý và cả tổ cùng mua chung, nhằm giảm chi phí đầu vào. Sau cuộc họp, chị Huệ và chị Dung đã xung phong đi tìm hiểu tại đại lý cám của chị Trần Thị Hương và đã tìm được loại cám ăn thẳng cho lợn 30 cân trở lên. Hiện tại, đã có 6 nhà trong nhóm đang cùng nhau mua loại cám này.

Tác giả: Chị Nguyễn Thị Thuý Nga, xã Bảo Nhai, huyện Bắc Hà, tỉnh Lào Cai

*Các thành viên trong tổ chăn nuôi
đang ngồi nghe anh Hậu chia sẻ thông tin
thu được sau khi đi "ngoại giao" cám.*

Anh Hậu tổ trưởng mới tìm được mỗi mua cám, nên gọi mọi người trong tổ đến nhà để kể lại. Mọi người đến cũng đông, ngồi nói chuyện ngay trên thềm nhà anh Hậu. Một số người còn tranh thủ chạy ra xem đàn gà nhà anh. Anh Hậu nói là mỗi cám mới tìm ra giá cũng rẻ, nên muốn mọi người bàn xem có thể cùng nhau mua không. Có một số nhà đã quyết định mua. Tôi thì không mua vì nghĩ rằng phải chia nhau ra thì mới so sánh được chất lượng.

Tác giả: Anh Nguyễn Văn Đạt, xã Đồng Vương, huyện Yên Thế, tỉnh Bắc Giang

The page features a decorative background with watercolor-style illustrations. In the top left, there is a large butterfly with orange and red wings. Below it are two smaller butterflies, one pink and one blue. In the bottom left, there is a large yellow circular shape. In the bottom right, there is a large blue butterfly and some green foliage. The number 5 is centered in the upper half of the page, with horizontal lines extending from its left and right sides.

5

*Thay đổi
trong liên kết tổ nhóm
với bên ngoài*

*Đây là cuộc gặp giữa ban lãnh đạo
và một số thành viên hợp tác xã Tân Long
với đại diện công ty Đại Lợi tại nhà ông Bảy Khiêm.
Họ tới nhằm giới thiệu sản phẩm tôm giống thẻ, sú của họ.*

Sau khi trao đổi thì mọi người phát hiện ra là công ty này chỉ bán hàng chứ không hỗ trợ cách nuôi và vùng nuôi như nhiều công ty khác như: trực tiếp xử lý hầm, thả giống và theo dõi chăm sóc trong vòng 45 ngày, đồng thời trong thời gian đó cũng hướng dẫn người nuôi cách sử dụng thuốc xử lý nước và cho ăn. Do vậy các thành viên hợp tác xã bàn bạc và quyết định sẽ không liên kết với công ty này.

Tác giả: Bà Trà Kiều Bông, xã Tân Diệp, huyện Đầm Dơi, tỉnh Cà Mau

Công ty Thủy sản sạch đang thu mua tôm của gia đình anh Chơn – thành viên HTX
Hoà Nhỡ A.
Nhờ có liên kết giữa HTX với công ty Thủy sản sạch mà bây giờ giá bán tôm của các thành
viên HTX cao hơn giá thị trường từ 5.000 – 7.000 đ/kg.

Tác giả: Anh Ngô Công Luận, xã Hoà Tú 2, huyện Mỹ Xuyên, tỉnh Sóc Trăng

*Đây là buổi hội thảo GALS
được tổ chức ở Đầm Dơi vào cuối năm 2016.*

Hôm đó chúng tôi được hướng dẫn về cách liên kết hợp tác giữa HTX với các công ty để được cung cấp giống, thuốc, thức ăn với giá ổn định và chất lượng tốt. Sau cuộc hội thảo này chúng tôi đã thực hành xúc tiến liên kết với công ty Lasan về giống và thuốc, công ty Miền Trung Việt Nam cũng về giống, vv.

Tác giả: Chú Nguyễn Hoàng Chiểu,
xã Hoà Mỹ, huyện Cái Nước, tỉnh Cà Mau

Các xã viên hợp tác xã Cái Bát ký kết hợp đồng với công ty Chế biến Thủy sản Thành Đoàn, Cà Mau ngày 6 tháng 10 năm 2016. Công ty sẽ hỗ trợ 8 triệu đồng/ha mặt nước cho những hộ gia đình mua tôm giống đảm bảo yêu cầu chất lượng.

*Tác giả: Chú Nguyễn Hoàng Chiêu,
HTX Nuôi tôm sạch, ấp Kênh Tư, xã Hoà Mỹ, huyện Cái Nước, tỉnh Cà Mau*

*Triển lãm
& công chúng*

Hà Nội

Sóc Trăng

Cà Mau

Tiến trình Photovoice

“Tôi đánh giá cao các mô hình, hoạt động cho cộng đồng, đảm bảo sự bình đẳng giới hiện nay. Tất cả các cấp chính quyền là xã, huyện, tỉnh, trung ương cần phải có trách nhiệm đưa những mô hình này, những cách làm này để đảm bảo xóa đói giảm nghèo, đảm bảo phát triển nông thôn”.

Bà Nguyễn Thị Diệu Hồng
Nguyên cán bộ Vụ Bình đẳng giới
Bộ Lao động, Thương binh & Xã hội

“GALS là một phương pháp thúc đẩy vai trò chủ động của cộng đồng, gồm các quy trình tạo điều kiện học tập và hành động của nam giới và phụ nữ - chính là lớp tập huấn mà chị Huỳnh Thị Ly và chồng đã tham gia - để cân bằng vai trò của phụ nữ và nam giới trong việc phân công công việc gia đình, cũng như trao quyền cho phụ nữ tham gia chủ động vào sản xuất và hoạt động xã hội”.

Vietnamnews.vn

Bình đẳng giới phải cả từ hai phía
“Chắc chắn, lớp tập huấn nâng cao nhận thức về bình đẳng giới sẽ không đạt được kết quả như mong muốn nếu không có sự tham gia của cả hai vợ chồng. Không chỉ các chị mà các anh cũng cần được chia sẻ những kiến thức về bình đẳng giới, thậm chí là những mẫu chuyện nhỏ hay cơ hội để lắng nghe tâm sự của vợ để hiểu và chia sẻ với chị em nhiều hơn”.

Nhà báo Văn Khánh, Baodansinh.vn

“Nhân vật được tôn vinh trong triển lãm “Thoát kén” khác nhau về tuổi tác, quê quán, nghề nghiệp, giới tính, nhưng đều có chung những khát vọng sống cao đẹp, luôn nỗ lực hết mình để thực hiện ước mơ, hoài bão của bản thân. Mỗi nhân vật sẽ mang đến một thông điệp, khích lệ con người thêm mạnh mẽ, tự tin để gạt hái được thành công”.

Thoibao.today

“Triển lãm “Cất cánh” là một không gian để các bạn trẻ, gia đình, và các nhóm quan tâm đến việc phát triển bản thân và các giá trị bình đẳng, tự do, khoan dung. Với việc đặt hai giới cạnh nhau, sự kiện đem tới thông điệp về bình đẳng, hài hòa, yêu thương và ủng hộ cho khát vọng vươn lên của mỗi con người, vượt qua những định kiến và rào cản về giới”.

Nhà báo Thùy Linh, Thoidai.com.vn

“Những chân dung nhân vật và câu chuyện được mang đến triển lãm không chỉ là tập trung vào nữ giới mà chú ý đến sự nỗ lực của cả hai giới theo ý nghĩa bình đẳng nhất”.

Nhà báo Lê Hồng Linh, Tuoitrevn

“Những bức chân dung, những câu chuyện đến từ hai giới, được đặt cạnh nhau thể hiện thông điệp bình đẳng, hài hòa, yêu thương và ủng hộ cho khát vọng vươn lên của mỗi con người, vượt qua những định kiến và rào cản về giới. Đó là không thể có sự giải phóng của giới này nếu giới kia còn bị ràng buộc”.

Nhà báo Minh Quang, www.daibieunhandan.vn

“Sự hiện diện của cả hai giới thể hiện bản chất của bình đẳng, không thể có sự giải phóng của giới này nếu giới kia còn sự ràng buộc”.

Nhà báo Thanh Hải – Thanh Bình, Quochoitvn

“Bình đẳng giới được thể hiện từ những việc rất nhỏ bé trong cuộc sống, như sự chia sẻ của đàn ông trong công việc gia đình và phụ nữ cùng tham gia vào làm kinh tế”.

Nhà báo Nguyễn Hạnh – Trọng Đại, vovtv.vn

HỘI LUẬT GIA VIỆT NAM
NHÀ XUẤT BẢN HỒNG ĐỨC
Địa chỉ: 65 Tràng Thi - Quận Hoàn Kiếm - Hà Nội
Email: nhaxuatbanhongduc65@gmail.com
nhaxuatbanhongduc@yahoo.com
Điện thoại : 04.3 9260024 Fax :04.3 9260031

* * *

THOÁT KÉN - VƯỢT QUA GIỚI HẠN BẢN THÂN
Breaking out of the cocoon – Overcoming the limits of oneself

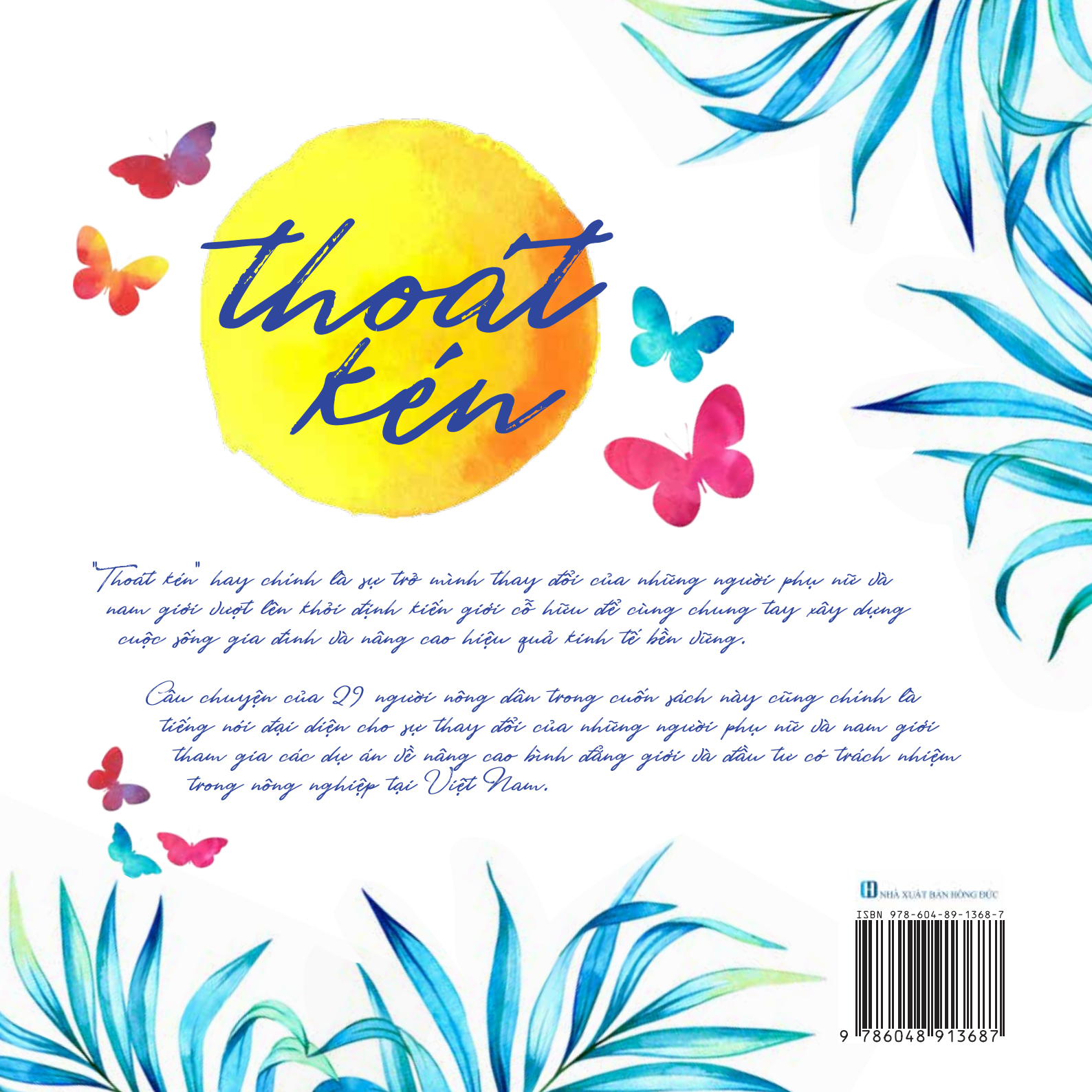
* * *

Chịu trách nhiệm xuất bản
Giám đốc: BÙI VIỆT BẮC

Chịu trách nhiệm nội dung
Tổng biên tập: LÝ BÁ TOÀN
Biên tập: NGÔ THỊ HỒNG TÚ
Trình bày, minh họa: PRINTOPIA VIETNAM

Nhà xuất bản Hồng Đức
In ? cuốn, khuôn khổ 21x21cm tại Công ty Cổ phần Printopia Vietnam,
124-126 Lê Duẩn, Q. Hoàn Kiếm, Hà Nội
Số xác nhận ĐKXB: ?
Quyết định xuất bản số: ? cấp ngày ?
In xong và nộp lưu chiểu tháng 12 năm 2017. ISBN: ?

Sách không bán.

Thoát kén

"Thoát kén" hay chính là sự trở mình thay đổi của những người phụ nữ và nam giới vượt lên khỏi định kiến giới cổ hủ để cùng chung tay xây dựng cuộc sống gia đình và nâng cao hiệu quả kinh tế bền vững.

Câu chuyện của 29 người nông dân trong cuốn sách này cũng chính là tiếng nói đại diện cho sự thay đổi của những người phụ nữ và nam giới tham gia các dự án về nâng cao bình đẳng giới và đầu tư có trách nhiệm trong nông nghiệp tại Việt Nam.

 NHÀ XUẤT BẢN HỒNG ĐỨC

ISBN 978-604-89-1368-7

9 786048 913687